

Onderwerp**Jaarrapportage afschotgegevens Faunabeheereenheid 2020****Kern mededeling:**

Tijdens de oordeelsvormende sessie van de commissie RND op 12 januari 2022 over de wijziging omvang en begrenzing wilbbeheereenheden in Flevoland vroeg GroenLinks naar de afschotcijfers in de provincie Flevoland.

De Gedeputeerde heeft tijdens de vergadering toegezegd deze gegeven aan Provinciale Staten toe te laten komen. Met deze mededeling wordt daar invulling aan gegeven. Bijgaand treft de rapportage over 2020 aan.

Eerder was aangegeven dat de afschotcijfers terug te vinden zijn op de website van de faunabeheereenheid. Door een fout stonden de gegevens wel op de website, maar in de verkeerde map. Deze fout is hersteld, <https://www.faunabeheereenheid.nl/flevoland/PUBLICATIES>.

De termijn voor het indienen van de afschotcijfers over 2021 loopt tot 1 februari 2022. Omdat de Faunabeheereenheid in de jaarrapportage ook graag de schade-cijfers van BIJ12 verwerkt is afgesproken met de faunabeheereenheid dat de provincie in augustus het complete jaarverslag 2021 ontvangt. Deze gebruikt de provincie dan ook voor haar jaarlijkse rapportage over het gebruik van de onthef-fingen aan Brussel.

Mededeling:

Zie kern.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Jaarrapportage Faunabeheereenheid 2020	2835297	Ja

Registratienummer

2906775

Datum

21 januari 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Hofstra, H.J.****Ter kennisname aan PS en
burgerleden**

JAARRAPPORTAGE 2020

FAUNABEHEERENHEID
FLEVOLAND

faunabeheereenheid
FLEVOLAND

COLOFON

Jaarrapportage 2020

Faunabeheereenheid Flevoland
d.d. 16 augustus 2021

Postadres

Albert Einsteinweg 4
8218 NH Lelystad

Telefoon

0320 70 50 00

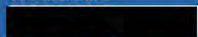
E-mail

info@fbeflevoland.nl

Internet

www.faunabeheereenheid.nl/flevoland

Redactie

Faunabeheereenheid Flevoland

Vormgeving & opmaak

Natuurlijk! B.V.
Marketing & Communicatie

Fotografie

Beeldbank Faunabeheereenheden Nederland

1	INLEIDING	4
2	WETTELIJKE BELANGEN	6
3.	WILDSOORTEN EN VRIJGESTELDE DIERSOORTEN	7
4.	ONTHEFFINGEN EN OPDRACHTEN	10
5.	FAUNASCHADE	11
	Het voorkomen van faunaschade	11
	De inzet van preventiemaatregelen	11
	Faunaschade in Flevoland	13
6.	BEHEER VAN DIERSOORTEN	17
	Canadese gans	18
	Damhert	20
	Edelhert	25
	Fazant	28
	Grauwe gans	31
	Haas	36
	Houtduif	39
	Kauw	42
	Konijn	45
	Nijlgans	48
	Ree	52
	Rosse stekelstaart	58
	Vos	61
	Wilde eend	64
	Zwarte kraai	67

1. INLEIDING

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft iedere Faunabeheereenheid verantwoordelijk gesteld voor het hele scala aan jacht, beheer en schadebestrijding. Dit betekent dat de coördinatie en verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de jacht en de landelijk en provinciaal vrijgestelde diersoorten sinds 2017 bij de Faunabeheereenheden zijn neergelegd. Voor de uitvoering van ontheffingen en opdrachten waren de Faunabeheereenheden al middels de Flora- en faunawet verantwoordelijk gesteld.

Iedere Faunabeheereenheid heeft de wettelijke verplichting (artikel 3.12 lid 8 Wnb) om jaarlijks verslag uit te brengen aan Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie over de uitvoering van faunabeheerplannen. Zo ook FBE Flevoland (hierna FBE).

In deze jaarrapportage berichten wij u over de wijze waarop van ons Faunabeheerplan 'Flevoland 2019-2023'¹ (hierna FBP) gebruik is gemaakt. Daarmee geven wij invulling aan onze rapportageverplichting over het kalenderjaar 2020. Voor het complete beeld rapporteren wij eveneens over het gebruik van de aan ons verleende opdrachten, waarvoor geen FBP aan ten grondslag hoeft te liggen. Alleen in de aanwijzing edelherten in het kader van verkeersveiligheid is de verplichting tot verslaglegging over het aantal gedode edelherten opgenomen. De uitvoering van ontheffingen en opdrachten die aan derden zijn verleend, zijn niet in deze rapportage opgenomen.

Om te kunnen voldoen aan deze rapportageverplichting heeft de wetgever met de invoering van de Wnb iedere jachtaktehouder de wettelijke verplichting opgelegd jaarlijks de FBE gegevens over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood aan de FBE te verstrekken. Dit is de zogenaamde jaarlijkse informatieplicht².

Sinds 1 april 2019 kunnen jachtaktehouders gegevens van de in de provincie Flevoland gevangen en gedode dieren in een digitale database invoeren. De provincie heeft het gebruik van een digitaal faunaregistratiesysteem (hierna FRS) financieel mogelijk gemaakt, de FBE en WBE Flevoland (hierna WBE) hebben het systeem ingericht.

Het melden van afschot in het FRS op basis van ontheffingen en opdrachten is middels de voorschriften geregeld, voor het afmelden van afschot van jacht- en vrijgestelde diersoorten geldt de jaarlijkse wettelijke informatieplicht. Echter moet de FBE over correcte en complete afschotgegevens kunnen beschikken en verzoekt sinds 2020 iedere jachtaktehouder periodiek (per kwartaal) het afschot van jacht- en vrijgestelde diersoorten in het FRS in te voeren en de periode af te sluiten. Men krijgt daar per kwartaal een maand de tijd voor. Nu gebeurt dat op vrijwillige basis, in 2021 zal het verplicht worden gesteld middels het nieuwe algemene deel van het Faunabeheerplan dat in 2021 aan Gedeputeerde Staten (hierna GS) ter goedkeuring zal worden aangeboden.

Het werkgebied van de FBE beslaat de gehele provincie Flevoland (ca. 241.300 ha groot, waarvan 141.300 ha land). In het werkgebied is één wildbeheereenheid actief: WBE Flevoland. Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor het beheer van de edelherten in de Oostvaardersplassen (hierna OVP). Er zijn 339 jachtveldnummers (met een ingetekend jachtveld) aan 255 jachthouders uitgegeven (d.d. 6-7-2021) en de totale bruto oppervlakte³ aan jachtvelden is 108.978 ha, wat 77% is van het FBE-werkgebied op het land.

¹ Het FBP is op 20-12-2018 door Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland goedgekeurd.

² Artikel 3.13, lid 1 Wnb.

³ Het bruto oppervlakte jachtvelden (in hectares) is het totale oppervlakte van alle jachtvelden die in FRS zijn ingetekend.

Bij de beschrijving per diersoort wordt aangegeven wat het afschot is per 100 ha netto oppervlakte⁴ jachtvelden, wat inhoudt op hoeveel hectares afschot van dat diersoort in een bepaalde periode wordt gepleegd.

De rapportage is op WBE-niveau opgesteld.

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van het 'Faunaschaderapport Flevoland' van BIJ12 en haar website en van de 'Valwildrapportage 2020' van Stichting Faunabeheer Flevoland (hierna SFF).

⁴ Het netto oppervlakte jachtvelden (in hectares) is het totale oppervlakte van alle jachtvelden die in FRS zijn ingetekend en afschot voor de geselecteerde periode binnen het werkgebied van de FBE.

2. WETTELIJKE BELANGEN

Indien één of meerdere wettelijke belangen worden geschaad, kan de FBE de provincie verzoeken tot het verlenen van ontheffingen of opdrachten. De onderbouwing voor ontheffingen is vastgelegd in het FBP. GS verlenen ontheffingen als voldaan wordt aan drie criteria:

1. Er zijn geen andere bevredigende oplossingen;
2. Er is een wettelijk belang geschaad;
3. De staat van instandhouding van de diersoort is gunstig.

In de Wnb zijn de wettelijke belangen benoemd voor vogels, voor dieren van soorten als bedoeld in art. 3.5 lid 1 Wnb en voor de overige soorten als bedoeld in art. 3.10 lid 1 Wnb. Naast ontheffingen kunnen GS ook opdrachten verlenen.

3. WILDSOORTEN EN VRIJGESTELDE DIERSOORTEN

Met de inwerkingtreding van de Wnb per 1 januari 2017 moeten alle vormen van faunabeheer planmatig plaatsvinden, ook de jacht en de uitvoering van de vrijgestelde soorten. Deze zijn in het FPB opgenomen.

De minister bepaalt welke diersoorten bejaagbaar zijn of voor welke diersoorten de landelijke vrijstelling geldt. De provincie gaat over de provinciaal vrijgestelde diersoorten. De provinciale vrijstelling maakt het verstoren⁵ of doden⁶ van bepaalde diersoorten mogelijk. Met de invoering van de Wnb is verstoren toegestaan indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

De Wnb bepaalt welke middelen zijn toegestaan om een diersoort uit onderstaande lijst te doden. Voorafgaand aan bejaging is het wettelijk niet verplicht preventieve maatregelen te treffen.

Tabel 1: Overzicht wild- en vrijgestelde soorten binnen de provincie Flevoland

Jacht		Vrijstelling	
Landelijk		Provinciaal	
doden	doden	doden	verstoren
Fazant			
Haas			
Houtduif	Houtduif		
Konijn	Konijn		
Wilde eend			Wilde eend
	Canadese gans		
	Kauw		
	Vos		
	Zwarte kraai		
		Bosmuis	
		Veldmuis	
			Brandgans
			Ekster
			Grauwe gans
			Holenduif
			Huismus
			Knobbelzwaan
			Kolgans
			Meerkoet
			Ringmus
			Roek
			Smient
			Spreeuw
			Toendrarietgans

Het konijn en de houtduif zijn zowel aangemerkt als vrijgestelde diersoort en wildsoort.

⁵ Bijlage 6 Schadesoorten verstoren van de Verordening van Provinciale Staten Flevoland d.d. 15-3-2019

⁶ Bijlage 7 Schadesoorten doden van de Verordening van Provinciale Staten Flevoland d.d.15-3-2019

Er staan vijf diersoorten op de Nationale Wildlijst. Sinds 1996 was de jacht op de patrijs al gesloten, de vogelsoort is inmiddels van de wildlijst verwijderd. Momenteel gaan in de landelijke politiek stemmen op om ook de haas en het konijn van de wildlijst te halen.

Het afschot van wildsoorten in het jaar 2020 is in onderstaande tabel opgenomen. In Flevoland wordt het meest op de wilde eend en de haas gejaagd.

Tabel 2: Afschot wildsoorten van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

Wildsoort	Aantal
fazant	2
haas	808
houtduif	110
konijn	11
wilde eend	1547

De jacht op wildsoorten is landelijk geregeld, voor iedere wildsoort geldt een bepaalde periode waarin het jachtseizoen is geopend. Wildsoorten mogen van zonsopgang tot zonsondergang worden bejaagd, maar niet op zon- en feestdagen.

Tabel 3: Jachtseizoenen per wildsoort

Wildsoort	Jachtseizoen 2020-2021
fazantenhaan	15 oktober 2020 t/m 31 januari 2021
fazantenhen	15 oktober 2020 t/m 31 december 2020
haas	15 oktober 2020 t/m 31 december 2020
houtduif	15 oktober 2020 t/m 31 januari 2021
konijn	15 augustus 2020 t/m 31 januari 2021
wilde eend	15 augustus 2020 t/m 31 januari 2021

Het is gebruikelijk ook per jachtseizoen het afschot te vermelden. In onderstaande tabel staat van ieder wildsoort het aantal dat in de jachtperiode is bemachtigd.

Tabel 4: Afschot wildsoorten jachtseizoen 2020/2021

Wildsoort	Aantal
fazant	1
haas	808
houtduif	767
konijn	11
wilde eend	1616

Op de landelijke vrijstellingslijst staan zes diersoorten, deze mogen in heel Nederland jaarrond worden bejaagd, van zonsopgang tot zonsondergang.

In Flevoland worden de houtduif en de kauw het meest geschoten.

Tabel 5: Afschot landelijk vrijgestelde diersoorten van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

Diersoort	aantal
Houtduif	5135
Konijn	21
Canadese gans	25
Kauw	1133
Vos	343
Zwarte kraai	834

Bos- en veldmuizen staan op de provinciale vrijstellingslijst, maar worden niet door de FBE beheerd. Ze mogen met behulp van de toegestane middelen worden gedood. Bestrijding met gif in het buitengebied is niet toegestaan.

Van ieder diersoort volgt een uitgebreide beschrijving (op alfabet).

4. ONTHEFFINGEN EN OPDRACHTEN

In 2020 waren acht ontheffingen en drie opdrachten⁷ vigerend. Een aantal ontheffingen is ons provinciebreed verleend, andere op perceelsniveau (de zogenaamde individuele ontheffing). De looptijd van een ontheffing volgt die van het FBP, de looptijd van een individuele ontheffing is maatwerk en die van een opdracht is vaak zonder eind datum.

Tabel 6: Overzicht ontheffingen en opdrachten vigerend in 2020

Diersoort	Besluit	Kenmerk	Looptijd	
			van	tot en met
Damhert	ontheffing	2447168	30/07/2019	31/12/2023
Edelhert	aanwijzing	1409911	12/10/2012	open eind
Edelhert in OVP	ontheffing	2461473	01/01/2020	31/12/2023
Grauwe gans	ontheffing	2385695	18/03/2019	31/12/2023
Haas	ind. ontheffing	2565169	28/02/2020	21/03/2020
Haas	ind. ontheffing	2651739	20/08/2020	14/10/2020
Nijlgans	opdracht	2482534	07/10/2019	31/12/2023
Ree	ontheffing	2436678	26/06/2019	31/12/2023
Rosse stekelstaart	opdracht	2466931	18/09/2019	31/12/2023
Verjagen vogels vliegveld	ontheffing	2216471	01/04/2018	01/04/2023

In 2018 is ons een ontheffing verleend voor het verjagen van vogels op gronden van het vliegveld Lelystad Airport in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en in het belang van de openbare veiligheid. De ontheffing legt de FBE geen rapportageverplichting op en is daarom ook niet meegenomen in deze rapportage. Het is de vogelwacht die belast is met de uitvoering van de preventieve en correctieve taken op het gebied van de vogelaanvaringspreventie. Hij voert zijn taken uit onder verantwoordelijkheid van de Airport Manager.⁸

Het afschot op ontheffing of opdracht is in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 7: Afschot diersoorten op ontheffing of opdracht van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

Diersoort	Ontheffing	Opdracht	Totaal
Damhert	106		106
Edelhert	307	0	307
Grauwe gans	971		971
Haas	2		2
Nijlgans		474	474
Ree	768		768
Rosse stekelstaart		0	0

Van ieder diersoort volgt een uitgebreide beschrijving (op alfabet).

⁷ Onder de Flora- en faunawet werd een opdracht een aanwijzing genoemd.

⁸ Daar waar 'hij' of 'zijn' staat, kan ook gelezen worden als 'zij' en 'haar'.

5. FAUNASCHADE

Het voorkomen van faunaschade

In het wild levende beschermde diersoorten kunnen schade veroorzaken aan de in de Wnb benoemde wettelijke belangen. Unit Faunazaken van BIJ12 houdt zich bezig met taken op het gebied van faunaschade veroorzaakt door diersoorten. BIJ12 is een kennis- en adviescentrum voor faunaschade en reikt handvaten aan om faunaschade te voorkomen en te bestrijden. Zo heeft de unit per diersoort of groep van diersoorten preventiekits opgesteld.

De grondgebruiker kan deze preventiekits consulteren. Hij heeft namelijk de verplichting faunaschade zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken door preventieve maatregelen te treffen. Dat kunnen akoestische en/of visuele middelen zijn. In ontheffingen kunnen daarover voorwaarden worden gesteld.

Als het voorkomen van faunaschade niet (meer) mogelijk is, kunnen agrariërs in bepaalde gevallen een tegemoetkoming in de schade aanvragen. De provincies zijn met inwerkingtreding van de Wnb verantwoordelijk geworden voor het verlenen van tegemoetkoming in de faunaschade. BIJ12 voert deze regeling ook uit voor de provincie Flevoland.

De Wnb verwacht van de jachthouder dat hij datgene doet wat een goede jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezig wild te handhaven of te bereiken, en om schade te voorkomen. Schade veroorzaakt door wildsoorten wordt niet vergoed. Vindt de schade plaats buiten het jachtseizoen, dan kan de grondgebruiker bij de FBE een individuele ontheffing aanvragen, welke wordt verleend door de provincie aan de FBE. De FBE verleent op haar beurt een machtiging aan de grondgebruiker en zijn uitvoerder.

Van de vrijgestelde diersoorten (landelijk en provinciaal) is vastgesteld dat ze in heel Nederland of in de desbetreffende provincie schade en overlast kunnen veroorzaken. De inzet van middelen is ruim om faunaschade te kunnen voorkomen. Schade veroorzaakt door vrijgestelde diersoorten wordt niet vergoed.

De inzet van preventieve maatregelen

Afschot is het laatste middel om faunaschade veroorzaakt door in het wild levende beschermde dieren te voorkomen. In het FBP is afgesproken hoe we dat in Flevoland doen. In de ontheffing ganzen zijn daarover voorschriften opgenomen. Die ontheffing verplicht de grondgebruiker voorafgaand en ten tijde van het gebruik van de ontheffing ten minste een visueel middel ter verjaging op het schadeperceel in te zetten conform de preventiekit Ganzen van BIJ12. Bij kwetsbare gewassen zoals akkerbouwgewassen, jong grasland (< 1 jaar) en graszodenteelt dient voor gebruik van de ontheffing tenminste een akoestisch en een visueel middel ter verjaging te zijn ingezet. In de zomerperiode is een visueel middel afdoende.

In 2020 is in totaal 1.462 keer een preventieve maatregel (een akoestische of een visuele) ingezet en in FRS gemeld met als doel actief in het wild levende dieren te verjagen of verjagingsobjecten te plaatsen.

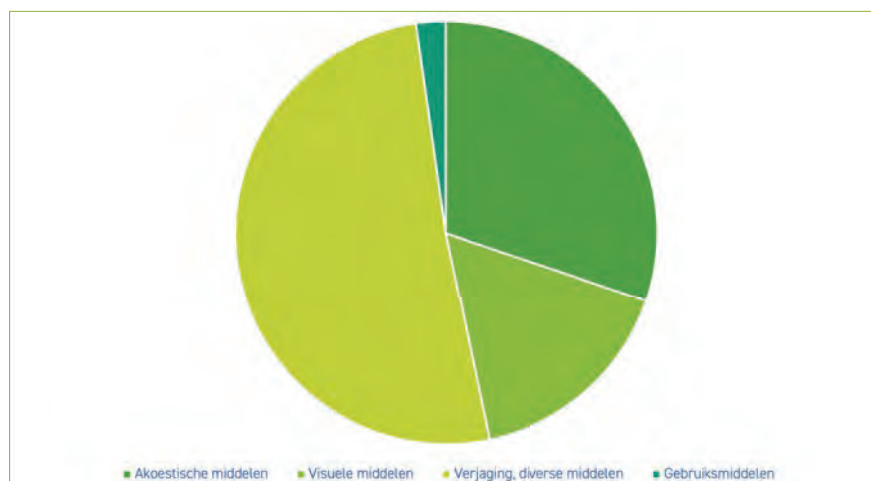
De verjaagacties bestonden uit:

<i>Tabel 8: Inzet preventieve maatregelen in 2020</i>	
verjaging overig	425
geweer als akoestisch middel	375
stokken met linten/vlaggen	185
anders	178
landbouwvoertuigen	124
vlaggen	46
vogelafweerpistool	43
camouflagenetten	29
verjaging met hond	19
knalapparaat	15
vogelverschrikker	8
schriklint/koord	5
buidels	4
elektronische geluidsgolven	4
kunstmatige lichtbronnen	2
totaal	1462

De categorie 'Verjaging overig' is een keuze die het faunaregistratiesysteem biedt en veelvuldig wordt gebruikt. Hierbij kan de uitvoerder zelf een middel als verjagingsmiddel invoeren, zoals 'betreden veld', 'tractor met lampen', 'toeteren', 'maaiwerkzaamheden' en 'menselijke aanwezigheid'.

De categorie 'Anders' is 178 maal opgegeven. De hieronder genoemde opmerkingen verschillen van 'rondgereden en lawaai gemaakt', 'menselijke aanwezigheid' tot 'geen ganzen waargenomen'.

Het geweer (schieten in de lucht), vogelafweerpistool, knalapparaat, schriklint/koord en elektronische geluidsgolven zijn akoestische middelen die vaak worden ingezet. De gemelde visuele middelen zijn vlaggen, vogelverschrikkers, stokken met linten of vlaggen en kunstmatige lichtbronnen. De categorieën 'Verjaging overig' en 'Anders' zijn samengevoegd, hieronder vallen diverse akoestische en visuele middelen die uitvoerders hebben opgegeven. De gebruiksmiddelen 'buidels' en 'camouflagenetten' zijn feitelijk geen verjagingsmiddelen, maar middelen om een dier te kunnen bemachtigen.

Figuur 1: inzet preventieve maatregelen in vier categorieën

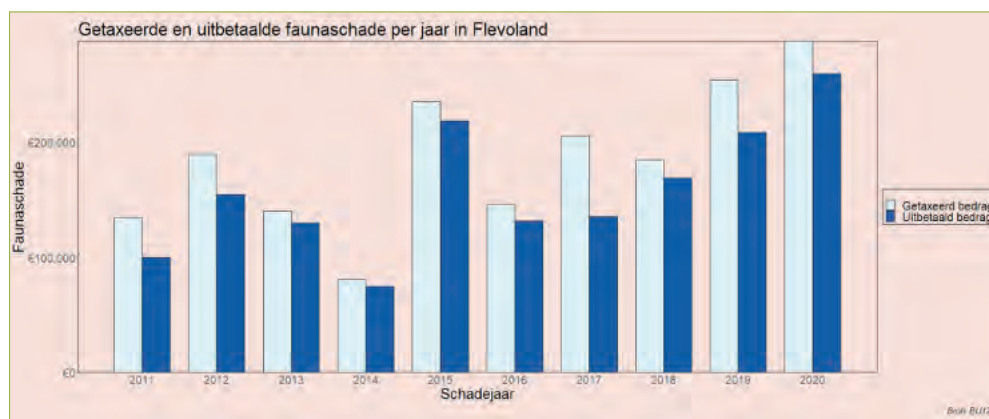
Faunaschade in Flevoland

In 2020 hebben alle provincies in Nederland gezamenlijk ruim 31 miljoen euro aan tegemoetkomingen in de faunaschade uitgekeerd. De werkelijke schade ligt hoger aangezien niet iedere schade wordt gemeld en niet iedere getaxeerde schade wordt uitgekeerd. In vergelijking met andere provincies is de faunaschade in Flevoland het laagst. In 2020 is in Flevoland voor €260.079 aan tegemoetkoming in de faunaschade uitgekeerd, een stijging van 26% t.o.v. 2019 (€206.027).

BIJ12 stelt jaarlijks per provincie een rapport op over de faunaschade. Alle faunaschadegegevens vermeld in deze rapportage zijn afkomstig uit het rapport 'Faunaschade rapportage Flevoland 2020'.

Om de cijfers juist te interpreteren is het volgende van belang:

- Een beleidsjaar loopt van 1 november tot en met 31 oktober;
- Getaxeerde schade is schade zoals is vastgesteld door de taxateur;
- Uitgekeerde schade is schade zoals deze wordt uitgekeerd aan de grondgebruiker met inachtneming van de provinciale beleidsregels m.b.t. het eigen risico;
- Tegemoetkomingsaanvraag betreft een aanvraag voor één gewas bij één agrariër op zijn percelen;
- Alle cijfers en figuren zijn op basis van gegevens d.d. 12-04-2021.

Figuur 2: Getaxeerde en uitbetaalde faunaschade per jaar in Flevoland

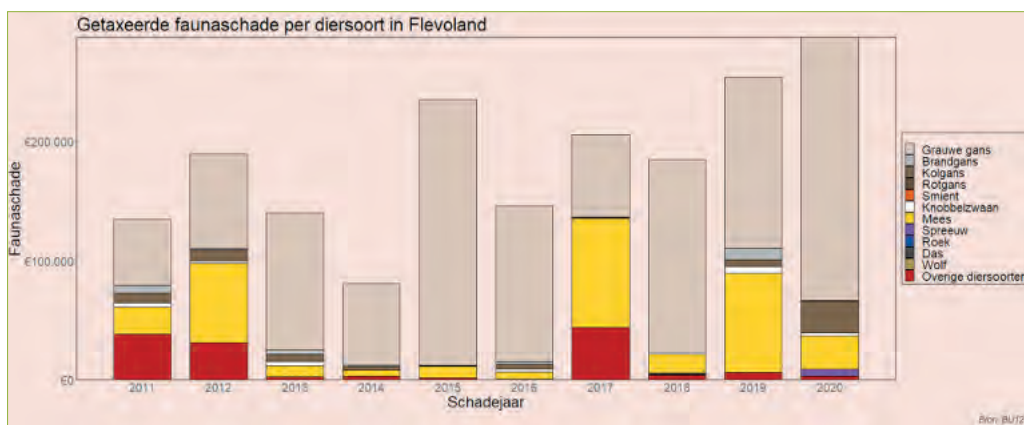
De getaxeerde faunaschade in Flevoland bedraagt het afgelopen jaar €287.747. De provincie neemt met €260.079 uitbetaalde schade de 12e positie in van Nederland. Totaal is in Nederland €35.817.743 aan faunaschade getaxeerd en €31.597.415 is uitgekeerd.

Tabel 9: Getaxeerde en uitbetaalde schade in Flevoland van 2011 t/m 2020

Flevoland	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Getaxeerde schade	€ 134.692	€ 189.652	€ 140.074	€ 80.848	€ 235.404	€ 146.115	€ 206.031	€ 184.834	€ 254.499	€ 287.747
Uitbetaalde schade	€ 99.824	€ 154.839	€ 129.773	€ 74.621	€ 218.870	€ 131.692	€ 135.635	€ 169.291	€ 208.927	€ 260.079

Sinds 2016 lijkt er een toename te zijn in de faunaschade in Flevoland. Ten opzichte van vijf jaar geleden is de getaxeerde schade toegenomen van €146.000 naar €287.000. De uitgekeerde schade is toegenomen van €131.000 naar €260.000. In heel Nederland is er sprake van een toename in de faunaschade.

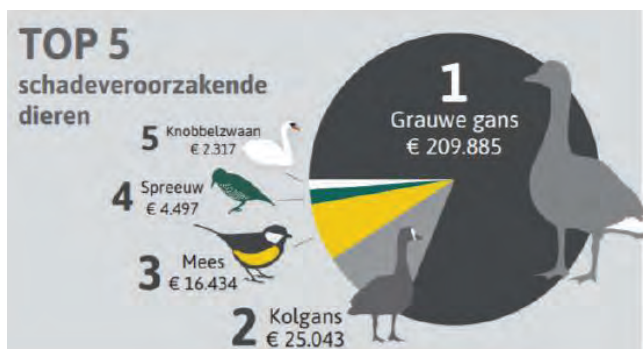
Figuur 3: Getaxeerde faunaschade per diersoort per schadejaar in Flevoland

De grauwe gans is met €221.451 de diersoort die de meeste schade veroorzaakt in Flevoland. Daarna volgt de mees met €28.047 en op de derde plek staat de kolgans met €26.455 getaxeerde faunaschade. De ganzensoorten en de mezen veroorzaken jaarlijks faunaschade.

Tabel 10: Getaxeerde faunaschade per diersoort per schadejaar in Flevoland

Diersoort	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grauwe gans	€ 55.532	€ 79.469	€ 115.298	€ 68.905	€ 223.397	€ 131.052	€ 69.284	€ 161.659	€ 143.869	€ 221.451
Brandgans	€ 6.111	€ 812	€ 3.329	€ 632	€ 195	€ 1.883	€ 362	€ 0	€ 9.568	€ 550
Kolgans	€ 8.502	€ 9.616	€ 6.275	€ 3.319	€ 874	€ 4.352	€ 711	€ 185	€ 5.939	€ 26.455
Rotgans	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 140	€ 0	€ 0	€ 0
Smient	€ 65	€ 267	€ 0	€ 191	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Knobbelswaan	€ 3.502	€ 1.644	€ 3.726	€ 54	€ 0	€ 2.520	€ 0	€ 1.712	€ 5.644	€ 2.439
Mees	€ 22.522	€ 66.913	€ 8.881	€ 4.724	€ 9.575	€ 5.928	€ 91.675	€ 15.887	€ 83.303	€ 28.047
Spreeuw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.798
Roek	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 103
Das	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.094	€ 0	€ 0
Wolf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 445	€ 0	€ 0
Overig	€ 38.458	€ 30.931	€ 2.565	€ 3.023	€ 1.363	€ 380	€ 43.859	€ 3.839	€ 6.176	€ 2.903

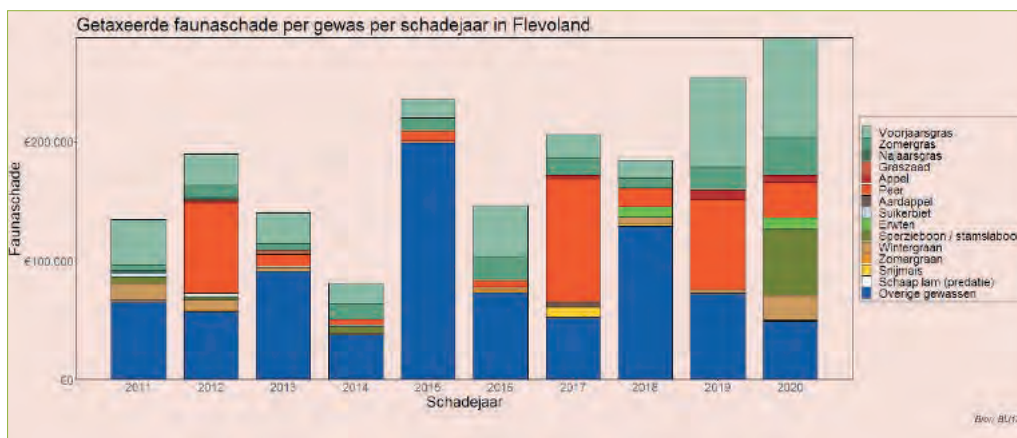
Niet ieder diersoort veroorzaakt jaarlijks schade, soms is het incidenteel zoals de roekenschade in 2020.

Figuur 4: Top vijf schadeveroorzakende diersoorten in Flevoland, uitgekeerde schade

Van de top vijf schadeveroorzakende diersoorten is alleen voor de grauwe gans een ontheffing beschikbaar. Voor de kolgans, spreeuw en knobbelswaan is het voor grondgebruikers mogelijk een incidentele ontheffing voor verjaging met ondersteunend afschot bij de FBE aan te vragen. De schade moet groter zijn dan €250 per geval per bedrijf. In 2020 is daarvan geen gebruik gemaakt.

Het FBP biedt geen mogelijkheden een (incidentele) ontheffing aan te vragen om schade aan fruit en fruitbomen veroorzaakt door kool- en pimpelmezen te beperken.

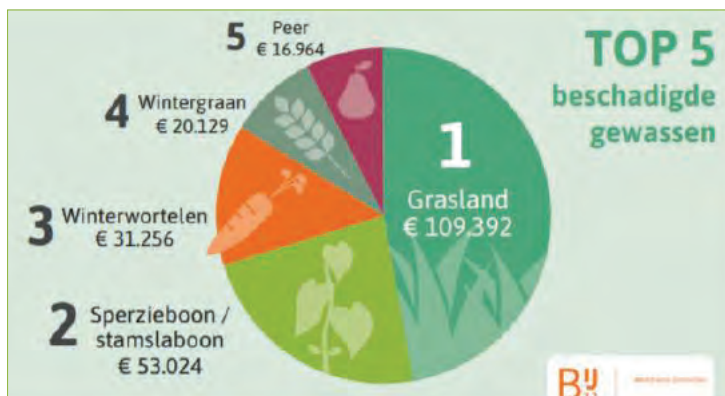

Figuur 5: Getaxeerde faunaschade per gewas per schadejaar in Flevoland

Voorjaarsgras is het gewas met de voornaamste getaxeerde schade: €83.419. Schade aan grasland is in droge stof op een vergelijkbaar niveau met 2016 en 2017. Echter, door de toenemende droge stofprijzen is er een toename in de getaxeerde schade in euro's. Sperziebonen is met €55.814 het 2e gewas qua getaxeerde schade. Dit betrof één schademelding van een biologisch agrarisch bedrijf. Schade aan zomergras neemt de derde plaats in met €31.942 en peer de vierde plaats met €28.966.

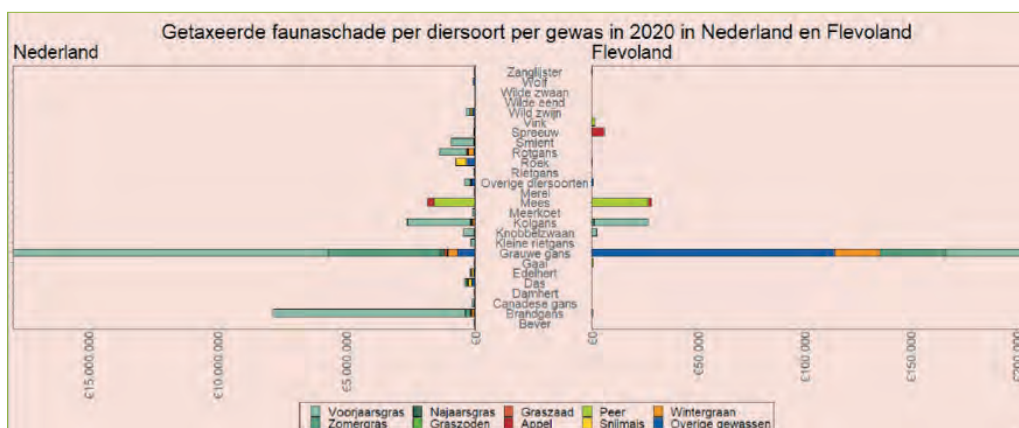
Tabel 11: Getaxeerde faunaschade per gewas per schadejaar in Flevoland										
Gewas/prooi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Voorjaarsgras	€ 38.463	€ 26.538	€ 25.459	€ 17.176	€ 14.974	€ 43.031	€ 18.936	€ 14.675	€ 75.570	€ 83.419
Zomergras	€ 4.628	€ 10.106	€ 5.647	€ 12.887	€ 10.628	€ 19.546	€ 14.895	€ 8.850	€ 18.982	€ 31.942
Najaarsgras	€ 1.592	€ 1.880	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Graszaad	€ 0	€ 296	€ 3.661	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Appel	€ 0	€ 2.535	€ 0	€ 0	€ 323	€ 225	€ 3.324	€ 343	€ 8.238	€ 7.181
Peer	€ 0	€ 75.759	€ 10.067	€ 4.724	€ 9.252	€ 5.703	€ 103.822	€ 15.758	€ 75.964	€ 28.966
Aardappel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.267	€ 0	€ 0	€ 0
Suikerbiet	€ 3.528	€ 2.809	€ 598	€ 1.394	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Erwt	€ 0	€ 1.716	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.523	€ 0	€ 9.328
Sperzie/ stamslabonen	€ 5.145	€ 513	€ 0	€ 5.571	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 55.814
Wintergraan	€ 14.604	€ 9.316	€ 3.744	€ 0	€ 896	€ 2.568	€ 906	€ 6.170	€ 3.436	€ 21.188
Zomergraan	€ 1.222	€ 1.091	€ 0	€ 1.354	€ 0	€ 2.406	€ 0	€ 0	€ 0	€ 445
Snijmaïs	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.640	€ 1.094	€ 0	€ 0
Schaap/lam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 445	€ 0	€ 704
Overig	€ 65.510	€ 57.093	€ 90.898	€ 37.742	€ 199.331	€ 72.636	€ 52.241	€ 128.976	€ 72.309	€ 48.759

Flevoland vertoont op grasland na een sterk afwijkend patroon dan de rest van Nederland door de schade aan veel kwetsbare en kapitaalintensieve akkerbouwgewassen.

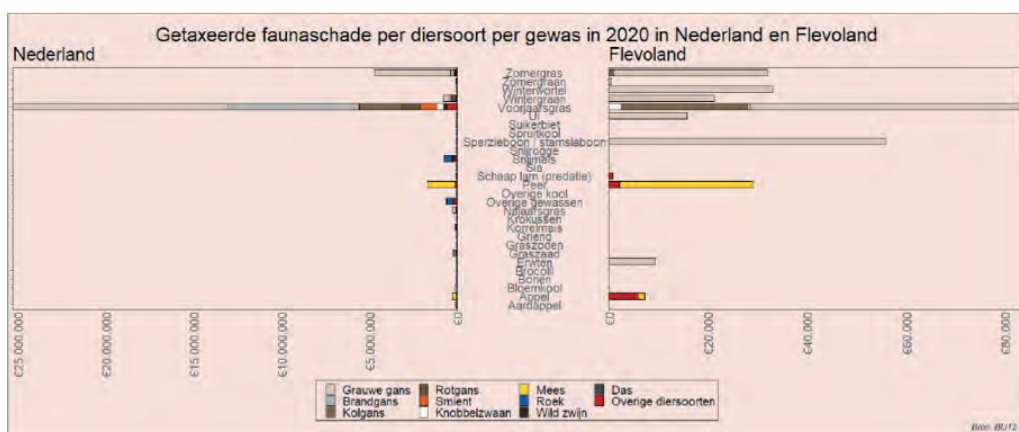
Figuur 6: Top vijf beschadigde gewassen in Flevoland, uitgekeerde schade.

Uit de top 5 van de beschadigde gewassen in Flevoland zijn de diverse grassoorten samengevoegd onder 'Grasland'.

Figuur 7: Getaxeerde faunaschade per diersoort per gewas in 2020 in Nederland (links) en in Flevoland (rechts)

In bovenstaande tabel is de interactie tussen het schadeveroorzakende diersoort en het gewas in beeld gebracht, links Nederland, rechts Flevoland. De grauwe gans veroorzaakt landelijk voornamelijk schade aan grassen, in Flevoland ook aan overige gewassen. De kolgans aan grassen en de mees aan appels en peren, dat geldt zowel voor Nederland als voor Flevoland.

Figuur 8: Getaxeerde faunaschade per diersoort per gewas in 2020 in Nederland (links) en in Flevoland (rechts)

In bovenstaande tabel is de interactie tussen het schadeveroorzakende diersoort en het gewas in beeld gebracht, uitgaande van het gewas, links Nederland, rechts Flevoland. Grassen zijn schadegevoelig, veroorzaakt door ganzen. Ook hier komt de relatie tussen mees en peren naar boven. De grootste posten voor getaxeerde schade zijn grauwe gans aan sperziebonen, voorjaarsgras, zomergras, winterwortel en wintergraan.

6. BEHEER VAN DIERSOORTEN

CANADESE GANS

CANADESE GANS

Status: exoot
Beheerperiode: jaarrond

Wettelijk kader

De grote Canadese gans (*Branta canadensis*) is door de minister van EZ in 2006 aan de landelijke vrijstellingslijst toegevoegd. De Canadese gans wordt beschouwd als een exoot.

Tellingen

Canadese ganzen worden met de zomertelling ganzen op de derde zaterdag van juli in het gehele werkgebied van FBE geteld. Voor deze telling wordt gebruik gemaakt van een landelijk telprotocol, de WBE verzorgt de coördinatie. Hieronder zijn de telgegevens vanaf 2015 opgegeven. De getelde aantallen schommelen veel, daar is geen verklaring voor.

Tabel 12: Aantal getelde Canadese ganzen met de zomertelling per jaar

jaar	telling
2015	480
2016	233
2017	116
2018	12
2019	227
2020	50

Figuur 9: Telling Canadese ganzen van 2015 t/m 2020

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat de Nederlandse populatie Canadese ganzen bestaat uit verwilderde exemplaren en de nakomelingen daarvan.

Geschade belangen

Van deze soort is bekend dat het in heel Nederland veelvuldig belangrijke schade aanricht aan grasland, akkerbouwgewassen, vollegrondsgroenten en bloem(bol)gewassen. Het is niet verplicht preventieve

maatregelen te treffen om schade te voorkomen of te beperken, omdat deze soort op de landelijke vrijstellingslijst staat.

Faunaschade

In FRS zijn zeven faunaschademeldingen gemeld, waarbij de Canadese gans als mede schadeveroorzaker is opgegeven. De schadegewassen zijn gerst, tarwe en gras. Het landelijk beleid t.a.v. vrijgestelde diersoorten is dat de schade die deze diersoorten veroorzaakt niet wordt vergoed. De grondgebruiker komt dus niet in aanmerking voor een tegemoetkoming in de faunaschade.

Beheer

Het beheer is gericht op aantalsbeperking. De Canadese gans mag jaarrond van zonsopgang tot zonsondergang worden bejaagd, in heel Flevoland, met alle in de Wnb genoemde middelen.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 17 bejaagacties 25 Canadese ganzen geschoten. De aantallen over de afgelopen zes jaren zijn stabiel. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 0,37.

Tabel 13: Aantal geschoten Canadese ganzen van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

kalenderjaar	afschot
2015	30
2016	30
2017	37
2018	27
2019	17
2020	25

Figuur 10: Afschot Canadese ganzen van 2015 t/m 2020

Conclusie

In tegenstelling tot andere provincies komt de Canadese gans niet veelvuldig voor in Flevoland. Het aantal getelde Canadese ganzen lijkt af te nemen, het afschot blijft nagenoeg op hetzelfde lage niveau. Met deze aantallen is de verwachting dat de faunaschade beperkt blijft.

DAMHERT

DAMHERT

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: 1 augustus 2020 tot en met 15 maart 2021

Wettelijk kader

Damherten (*Dama dama*) zijn wettelijk beschermd. Afschot in Flevoland is alleen toegestaan op ontheffing.

Tellingen

In 2018 zijn middels een officieuze telling 247 damherten waargenomen. De populatie wordt vanaf 2019 systematisch geïnventariseerd. De voorjaarsstand in 2020 is gebaseerd op de jaarrondtelling en is aangevuld met waarnemingen gedaan door Staatsbosbeheer om de werkelijkheid zo goed mogelijk te benaderen. De trendtelling kon in verband met de slechte terreingesteldheid door het natte weer en door de genomen maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus in 2020 niet doorgaan.

Tabel 14: Aantal getelde damherten
middels de jaarrondtelling

jaar	telling
2018	247
2019	344
2020	313

Figuur 11: Telling damherten van de afgelopen drie jaren

Voor de damherten is een leefgebied aangewezen, het Horsterwold. Veel damherten houden zich op in de dichte bossen van het leefgebied, waardoor de dieren lastig te tellen zijn en er onzekerheid ontstond over de werkelijke aantallen. De tellingen geven bij nader inzien toch een realistisch beeld, in het voorjaar van 2021 zijn 300 damherten geteld, vergelijkbaar met die van 2019 en 2020.

De staat van instandhouding

De huidige populatie damherten heeft een gunstige staat van instandhouding.

Geschade belangen

Schade aan wettelijke belangen door damherten uit zich in schade aan bossen en aan de openbare veiligheid, zijnde verkeersveiligheid. Voor het damhertenbeheer zijn geen voorwaarden opgenomen ten aanzien van preventieve maatregelen. Bij populatiebeheer is het uitgangspunt dat de populatie op een bepaald niveau wordt gehouden waarbij er een balans komt tussen de verschillende belangen in het gebied.

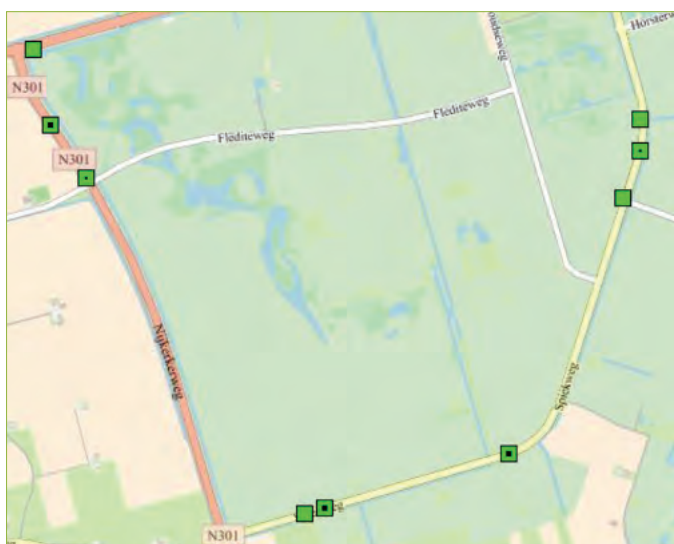
Faunaschade

Er is in 2020 geen schade gemeld of getaxeerd veroorzaakt door damherten.

Valwild⁹

SFF geeft uitvoering aan de opdracht valwild van provincie Flevoland en meldt in haar rapport 'Valwild 2020' welke preventieve maatregelen zijn getroffen om het aantal aanrijdingen in/rond het Horsterwold te beperken. In 2020 heeft de provincie aanvullende bebording geplaatst om automobilisten te waarschuwen voor overstekende damherten in en rond het Horsterwold. Daarnaast zijn twee keer tekstkarren geplaatst met een waarschuwing voor overstekend wild. Deze preventieve maatregelen hebben niet geresulteerd in een afname van het aantal aanrijdingen.

In het kalenderjaar 2020 zijn negen damherten aangereden, allen op wegen (N301, N305 en de Spiekweg) rondom het Horsterwold. Er zijn twee damherten dood gevonden, één is vastgelopen in een raster, van de ander is de doodsoorzaak onbekend.

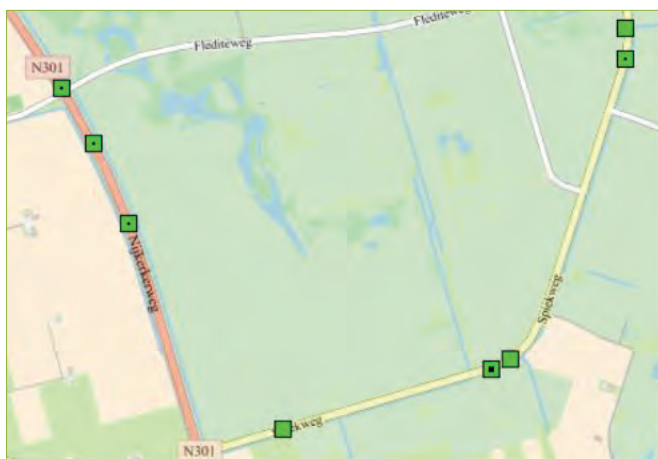

Figuur 12: Locaties aangereden damherten in 2020

In het beheerseizoen 2020-2021 zijn acht damherten op de N301 en de Spiekweg aangereden en gedood, zie de onderstaande afbeelding. In dezelfde periode zijn vier damherten dood gevonden: één is vastgelopen in een raster en drie zijn preventief in het kader van verkeersveiligheid geschoten.

⁹ Valwild: in het wild levende dieren bedoeld, die een niet-natuurlijke dood sterven.

Figuur 13: Locaties aangereden damherten van 1-8-2020 tot en met 15-3-2021

De bovenstaande valwildcijfers kunnen niet bij elkaar worden opgeteld, maar moeten apart van elkaar in de benoemde periodes worden gelezen.

Beheer

Damherten worden sinds 1 augustus 2019 beheerd. Op 30 juli 2019 heeft provincie Flevoland daarvoor de FBE voorzien van een ontheffing (kenmerk 2447168). Jachthouders met een jachtveld in het leefgebied het Horsterwold hebben een machtiging van de ontheffing ontvangen en volgens het werkplan 2020-21¹⁰ een toewijzing voor afschot gekregen. Een viertal omliggende jachtvelden beschikt over een zogenaamde nulstandmachtiging om verspreiding van damherten over de provincie te voorkomen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden, de belangrijkste t.b.v. de uitvoering zijn:

- Afschot is toegestaan van 1 augustus 2020 tot en met 15 maart 2021;
- Afschot is toegestaan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang;
- Afschot van een damhert is toegestaan om het uit zijn lijden te verlossen;
- Met gebruik van een kogelgeweer;
- Met gebruik van een geluiddemper, mits toestemming Wet Wapens en Munitie;
- Voor vervoer buiten het jachtveld dient het geschoten damhert voorzien te zijn van een aan het jachtveld toegekend uniek wildmerk;
- Het afschot dient binnen 24 uur in FRS te worden geregistreerd.

Genomen maatregelen

In het kalenderjaar 2020 zijn 106 damherten met het geweer gedood. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 2,38.

Tabel 15: Aantal geschoten damherten per kalenderjaar	
kalenderjaar	afschot
2019	64
2020	106

Het beheer van damherten loopt van 15 augustus tot en met 15 maart in het daaropvolgende jaar. Aangezien het werkplan voor een seizoen wordt opgesteld, is het logisch de cijfers over dezelfde periode op te nemen. Gedurende deze periode zijn 113 damherten uit de populatie weggenomen.

¹⁰ Het werkplan damhert 2020-2021 is op 7-7-2020 bij de provincie ingediend. Hierin is tevens de toewijzing opgenomen.

Tabel 16: Bestandsvermindering damherten seizoen 15-8-2020 tot en met 15-3-2021

vrl kalf			mnl kalf			smaldier			spitser			hinde			hert			Totaal		
T	A	R	T	A	R	T	A	R	T	A	R	T	A	R	T	A	R	T	A	R
62	18	29%	37	16	43%	36	9	25%	41	24	69%	35	27	77%	25	19	76%	236	113	48%

T = Toewijzing
A = Afschot
R = Realisatie

In seizoen 2019-2020 zijn totaal 107 damherten geschoten.

Conclusie

Damherten worden sinds augustus 2019 beheerd. Inmiddels weten we meer over de populatiegrootte en samenstelling en hoe de damherten te beheren. Aangezien we beschikken over telcijfers van vier seizoenen en afschotcijfers van twee seizoenen, is het nog niet mogelijk een conclusie te trekken over de trend of over de resultaten van het afschot. De FBE zet in op het benaderen van de doelstand zoals in het FBP is opgenomen: 193 damherten in 2023.

EDELHERT

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: 1 augustus 2020 tot en met 15 maart 2021

Wettelijk kader

Edelherten (*Cervus elaphus*) zijn wettelijk beschermd. Afschot is alleen toegestaan in de OVP, waarvoor een ontheffing is verleend. Afschot van uit de OVP ontsnapte edelherten die een gevaar vormen voor de verkeersveiligheid, is op aanwijzing mogelijk.

Tellingen

Edelherten leven in een groot omrasterd gebied 'De Oostvaardersplassen'. De tellingen worden gecoördineerd door Staatsbosbeheer. De telgegevens zijn afkomstig van de rapportages van Staatsbosbeheer.

In 2020 zijn twee reeksen van drie tellingen (begin en eind juni) gehouden om de voorjaarsstand te bepalen, na de uitval in de winter en vóór de geboorte van de meeste kalveren. Met de tellingen is zoveel mogelijk gepoogd het onderscheid te maken tussen hert, spitsier, hinde en smaldier. De kalveren die in 2019 zijn geboren, zijn in de telling niet meegenomen. Er is geteld vanuit auto's en in gebieden met moeras of hoge rietvegetatie vanuit een vliegtuig.

Dat resulteerde in een totaal van 1.603 edelherten, onderverdeeld in

Mannelijke dieren:	524
Vrouwelijke dieren:	1.000
Onbekend (moeras):	79

Voor gegevens over de tellingen van voorgaande jaren wordt verwezen naar de rapportages van Staatsbosbeheer die ook op onze website staan.

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding van het edelhert is gunstig, zowel landelijk als provinciaal.

Geschade belangen

Edelherten kunnen in het algemeen schade veroorzaken aan kwetsbare landbouwgewassen. Voor het edelhertenbeheer in de OVP zijn geen voorwaarden opgenomen ten aanzien van preventieve maatregelen. Uit de OVP ontsnapte edelherten kunnen schade veroorzaken aan de verkeersveiligheid, de A6 ligt dicht bij dit gebied.

Faunaschade

Er is geen landbouwschade gemeld of getaxeerd veroorzaakt door edelherten.

Valwild

Op 18 september 2020 is één edelhert dodelijk aangereden door een voertuig op de N302, de Larserweg. Van het dier is een monster genomen om te kunnen bepalen waar het dier van afkomstig is. Het monster is nog niet op DNA onderzocht.

Beheer

Op 18 september 2019 heeft provincie Flevoland de FBE voorzien van een ontheffing voor het doden van edelherten in het leefgebied De OVP vanaf 1-1-2020 (kenmerk 2461473). Voor die tijd werd ontheffing verleend aan Staatsbosbeheer.

Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden, de belangrijkste t.b.v. de uitvoering zijn:

- Afschot is toegestaan van 1 augustus 2020 tot en met 15 maart 2021;
- Afschot is 24 uur per dag toegestaan. Er zijn periodes dat beheer verboden is, zoals in de bronststijd;
- Afschot van een edelhert is toegestaan om het uit zijn lijden te verlossen;
- Met gebruik van een kogelgeweer, geluiddemper (WM4) en nachtzichtapparatuur;
- Het afschot dient in FRS te worden geregistreerd.

Op 12 oktober 2012 is de FBE door de provincie voorzien van een aanwijzing edelherten (kenmerk 1409558). Deze aanwijzing maakt het mogelijk om edelherten die uit de OVP zijn ontsnapt en een gevaar voor de verkeersveiligheid vormen, met het geweer te doden.

Genomen maatregelen

Op ontheffing zijn in 2020 307 edelherten met het geweer gedood. De nadruk is gelegd op afschot van vrouwelijke dieren om de aanwas te temperen.

Het beheer van edelherten loopt van 15 augustus tot en met 15 maart in het daaropvolgende jaar. Het beheer heeft door juridische procedures niet over de hele periode kunnen plaatsvinden. Gedurende de beheerperiode zijn 1.213 edelherten uit de populatie weggenomen.

Tabel 17: Bestandsvermindering edelherten van 1-8-2020 t/m 15-03-2021						
vr. kalf	smaldier	hinde	mn. kalf	spitser	hert	totaal
209	58	423	263	104	156	1213

Voor afschotgegevens van voorgaande jaren wordt verwezen naar de rapportages van Staatsbosbeheer zoals opgenomen op onze website.

In 2020 is geen gebruik gemaakt van de aanwijzing edelherten in het kader van verkeersveiligheid.

Conclusie

Sinds 1 januari 2020 beschikt de FBE over een ontheffing voor afschot edelherten in de OVP. Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor het beheer. In het voorjaar zijn 1.603 edelherten geteld, daarin zijn de kalveren niet meegenomen en ook niet de aanwas. Er zijn in de beheerperiode 1.213 dieren gedood. De doelstand van het FBP à 500 edelherten is niet bereikt, maar daarvoor is nog tijd evenredig aan de duur van het FBP. De aanwijzing in het kader van verkeersveiligheid is niet ingezet.

FAZANT

FAZANT

Status:	beschermde inheemse diersoort
Jachtseizoen haan:	15 oktober tot en met 31 januari
Jachtseizoen hen:	15 oktober tot en met 31 december

Wettelijk kader

De fazant (*Phasianus colchicus*) staat op de wildlijst en mag in het jachtseizoen worden bemachtigd.

Tellingen

Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie zijn in 2019 22 fazanten geteld, in 2018 zeven.

De staat van instandhouding

De minister heeft bepaald dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, en dat het derhalve verantwoord is om deze soort op te nemen op de wildlijst.

Geschade belangen

De fazant foerageert graag op percelen met veel (on)kruiden en zaden of op akkerlanden met granen, suikerbieten, vollegrondsgroenten en peulvruchten. Het is niet verplicht preventieve maatregelen te treffen om faunaschade te voorkomen of te beperken.

Faunaschade

Er is geen faunaschademelding in FRS gemeld. Faunaschade veroorzaakt door een diersoort dat op de wildlijst staat, wordt niet vergoed.

Beheer

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezige wild te handhaven of te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezige fazanten voorkomen. Het is aan de jachthouder te bepalen welke werkwijze hij aanhoudt.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in twee jachtvelden totaal twee fazanten geschoten. De afschotaantallen zijn al enige jaren marginaal. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 0,1.

Tabel 18: Aantal geschoten fazanten per kalenderjaar

jaar	telling
2015	3
2016	7
2017	1
2018	5
2019	1
2020	2

Figuur 14: Afschot fazanten van 2015 t/m 2020

In het jachtseizoen 2020-2021 is een fazant geschoten.

Conclusie

Het aantal getelde fazanten in Flevoland is gering. De fazant wordt nauwelijks in Flevoland bejaagd. De Jagersvereniging adviseert haar leden een zorgvuldig beheer om de instandhouding van de soort te waarborgen. Jacht op fazanten is vaak kleinschalig waarbij geen hennen worden geschoten.

GRAUWE GANS

GRAUWE GANS

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020

Wettelijk kader

De grauwe gans (*Anser anser*) is een inheemse diersoort en wordt door de Wnb daadwerkelijk beschermd. Trekganzen genieten meer bescherming dan ganzen die jaarrond in Nederland verblijven, de zogenaamde standganzen.

Tellingen

Grauwe ganzen worden jaarlijks met de landelijke zomertelling op de derde zaterdag van juli door leden van de WBE in heel Flevoland geteld. De tellers volgen het landelijk telprotocol.

Tabel 19: Aantal getelde grauwe ganzen met de zomertelling

jaar	NOP	OFL	ZFL	Totaal
2015				9.936
2016				6.438
2017				12.721
2018				10.152
2019	1.647	4.797	3.516	9.960
2020	4.819	3.562	7.050	15.431

Figuur 15: Ganzentelling 2015 t/m 2020

Sinds 2019 worden de telgegevens per polder bijgehouden: Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en Zuidelijk Flevoland. Het totaal aantal grauwe ganzen dat jaarrond in Nederland verblijft lijkt toe te nemen.

De staat van instandhouding

De grauwe gans is een veel voorkomende ganzensoort in Nederland en in Noord-Europa. De staat van instandhouding van de grauwe gans is Europees, landelijk en provinciaal gunstig.

Geschade belangen

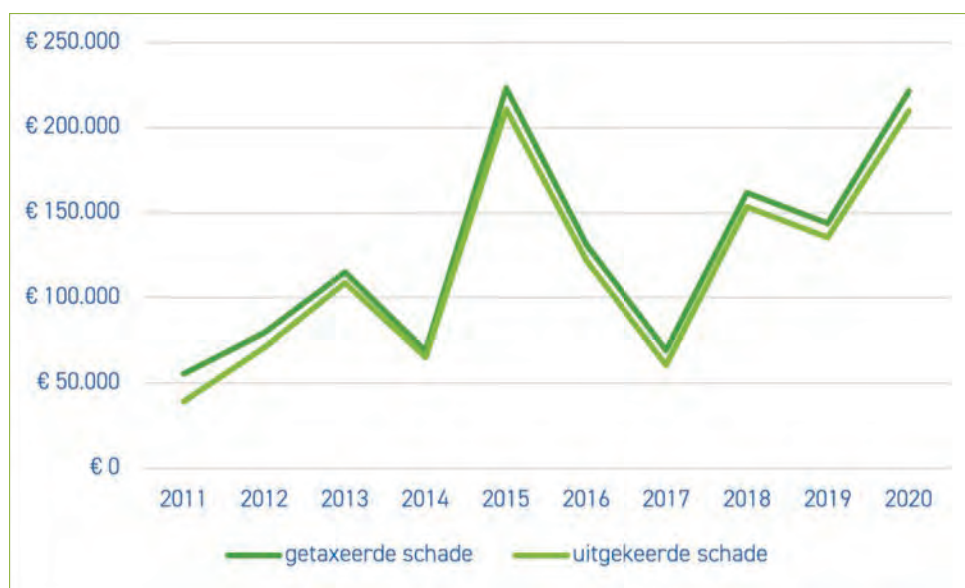
Ganzen veroorzaken schade aan graslanden en kwetsbare landbouwgewassen. Ze kunnen ook door eutrofiëring overlast veroorzaken in wateren. In zwemwater is dat een issue. Ook uitwerpselen op stranden is een vorm van overlast.

De ontheffing verplicht de grondgebruiker tot het nemen van preventieve maatregelen om landbouwschade te beperken of te voorkomen, alvorens van ondersteunend afschot gebruik mag worden gemaakt.

Faunaschade

De populatie grauwe ganzen veroorzaakt op landelijk niveau veruit de meeste schade aan graslanden. In 2020 werd door provincies ruim 16 miljoen euro uitbetaald aan tegemoetkomingen in de faunaschade veroorzaakt door grauwe ganzen. In Flevoland is €210.000 aan faunaschade uitgekeerd. De gewassoorten waaraan de grauwe gans de meeste schade veroorzaakt zijn voorjaarsgras, zomergras, granen, sperziebonen en winterpenen. Het hoogste schadegeval betreft schade aan biologisch geteelde sperziebonen à €53.000.

In het FRS staan 139 meldingen van faunaschade, waarbij enkel de grauwe gans als schadeveroorzakende diersoort wordt benoemd, maar ook in combinatie met andere ganzensoorten. De grondgebruikers kunnen ervoor kiezen deze meldingen door te zetten in een aanvraag in de tegemoetkoming van de schade middels het systeem Mijnfaunazaken.nl. Via dat systeem wordt de taxateur ingeschakeld om de schade te taxeren.

Figuur 16: Getaxeerde en uitgekeerde schade veroorzaakt door grauwe ganzen in Flevoland

Tabel 20: Faunaschade veroorzaakt door grauwe ganzen in Flevoland										
Grauwe gans	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
getaxeerde schade	€ 55.532	€ 79.469	€ 115.298	€ 68.905	€ 223.397	€ 131.052	€ 69.284	€ 161.659	€ 143.869	€ 221.451
uitgekeerde schade	€ 39.365	€ 71.018	€ 108.957	€ 65.282	€ 211.019	€ 121.609	€ 60.702	€ 153.448	€ 135.532	€ 209.885

De hoogte van de getaxeerde en de uitgekeerde schade verschillen sterk per jaar.

Met de schadecijfers wordt gewerkt met beleidsjaren, welke lopen van 1 november tot 1 november van het daaropvolgende jaar. Ook wel gewassenseizoen genoemd.

Beheer

De provincie Flevoland heeft op 18 maart 2019 de FBE een ontheffing (kenmerk 2480946) verleend voor het bestrijden van landbouwschade veroorzaakt door de grauwe gans. De ontheffing is juridisch aangevochten en is in juni 2021 aangepast. In 2020 waren de onderstaande voorwaarden vigerend.

Van de ontheffing worden machtigingen op perceelsniveau afgegeven. De grondgebruiker moet voorafgaand aan de aanvraag preventieve maatregelen treffen ter voorkoming/beperking van schade. De FBE controleert een aantal zaken bij de aanvraag, de Omgevingsdienst voert ook controles in het veld uit.

De ontheffing is middels machtigingen uitgezet over twee periodes: de zomerperiode loopt van 1 maart tot 1 november, de winterperiode van 1 november tot 1 maart. De ontheffingsvoorwaarden van beide periodes verschillen qua inzet lokkers, schadegevoelige gewassen en de inzet van preventieve maatregelen. De voorwaarden voor de winterperiode kunnen als strenger worden aangemerkt, trekganzen zijn immers meer beschermd.

Aan de ontheffing zijn voor beide periodes de volgende voorwaarden opgenomen:

- Afschot is jaarrond toegestaan, ook op zon- en feestdagen;
- Afschot is mogelijk van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang;
- Op landbouwgronden waar sprake is van dreigende belangrijke schade;
- Op het schadeperceel moeten preventieve maatregelen worden getroffen;
- Op het schadeperceel mogen maximaal 5 schutters worden ingezet;
- Iedere uitvoerder mag maximaal 10 grauwe ganzen per dag en per schadeperceel schieten;
- Terugmelding van de genomen maatregelen inclusief verjaging en afschot in FRS is binnen 24] verplicht.

Aan SFF is tot 1 november 2020 een gebiedsgebonden machtiging voor de gehele provincie verleend. Haar uitvoerders hadden daardoor de mogelijkheid alle genomen verjaag- en bejaagacties op een en dezelfde machtiging te melden. Het specifieke karakter van dit type machtiging maakte dat de FBE en de OFGV hun taken niet konden uitvoeren en aangezien de FBE als ontheffinghouder mede verantwoordelijk is voor het gebruik er van, is gekozen om vanaf de winterperiode, zijnde 1 november 2020, de machtiging alleen te gebruiken voor het melden van verjaagacties. Voor afschot op een specifiek perceel moet ook SFF een perceelsgebonden machtiging worden aangevraagd.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 337 bejaagacties 971 grauwe ganzen geschoten, waarvan 947 op meerdere perceelsgebonden machtigingen en 24 op de gebiedsgebonden machtiging. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 5,24.

Tabel 21: Aantal geschoten grauwe ganzen per kalenderjaar

kalenderjaar	afschot
2015	539
2016	383
2017	492
2018	248
2019	553
2020	971

Figuur 17: Afschot grauwe ganzen 2015 t/m 2020

Conclusie

De grauwe gans is een veel voorkomende soort in Nederland. In Nederland is er sprake van een toenemende populatie grauwe ganzen, ook in Flevoland worden steeds meer ganzen geteld. Het aantal geschoten grauwe ganzen is bijna verdubbeld. De getaxeerde schade ligt op het niveau van 2015, de uitgekeerde schade neemt toe. In Flevoland is alleen schadebestrijding op landbouwgewassen mogelijk.

HAAS

Status: beschermde inheemse diersoort
Jachtseizoen: 15 oktober tot en met 31 december

Wettelijk kader

De haas (*Lepus europaeus*) staat op de wildlijst en mag in het jachtseizoen worden bemachtigd. In 2020 zijn buiten de jachtperiode twee ontheffingen verleend om schade aan landbouwgewassen en aan fruitbomen te beperken.

Tellingen

Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie: in 2019 zijn 247 hazen geteld, in 2018 339 hazen.

De staat van instandhouding

De minister heeft bepaald dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, en dat het derhalve verantwoord is om deze soort op te nemen op de wildlijst.

Geschade belangen

De haas heeft een voorkeur voor kleinschalige landbouwgebieden met afwisselende gewassen. Hazen kunnen schade veroorzaken op akkerlanden, vooral aan granen, suikerbieten, wortelen en peulvruchten. Schade van hazen in percelen met fruitbomen, boomkwekerijen en vollegrondsgroenten kan oplopen, maar dat is te voorkomen met een deugdelijk hazenkerend raster.

Faunaschade

In het FRS zijn acht meldingen van schade opgegeven. De schade is aangericht aan grove peen/winterpeen, suikerbieten, aardappelen en overige akkerbouwgewassen. Faunaschade veroorzaakt door een diersoort dat op de wildlijst staat, wordt niet vergoed.

In 2020 zijn negen doodgereden hazen in het FRS gemeld en twee dood gevonden, waarvan de doodsoorzaak onbekend is.

Beheer

Gedurende het jachtseizoen doet de jachthouder datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezige hazen te handhaven of te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezige wild te voorkomen. Hoe hij dat doet, is aan hem.

In 2020 zijn twee ontheffingen verleend voor afschot buiten de jachtperiode. Een voor afschot van twee hazen die binnen een raster van een fruitboomkwekerij liepen en schiltschade veroorzaakten. Deze zijn geschoten. De andere ontheffing was afgegeven om aanhoudende schade aan winterpeen te beperken. De hazen zijn veelvuldig van het perceel verjaagd, afschot bleek niet nodig. Beide grondeigenaren hadden voorafgaand aan de ontheffingverlening voldoende preventieve maatregelen getroffen. De ontheffingen zijn voor een paar weken verleend.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn tijdens 236 jachtactiviteiten 810 hazen geschoten, twee op ontheffing en 808 tijdens het jachtseizoen c.q. kalenderjaar 2020. Op ontheffing is één bejaagactie uitgevoerd en zijn beide hazen bemachtigd. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 1,76.

Tabel 22: Aantal geschoten hazen in 2020

	Ontheffing	Vrijstelling	Jacht	Totaal
aantal	2	0	808	810

Tabel 23: Aantal geschoten hazen per kalenderjaar

kalenderjaar	afschot
2015	1212
2016	1022
2017	946
2018	710
2019	1479
2020	810

Figuur 18: Afschot hazen van 2015 t/m 2020

In 2020 zijn aanmerkelijk minder hazen geschoten dan in 2019, het ligt eerder in de lijn van voorgaande jaren en was 2019 mogelijk een uitzonderlijk jaar.

Conclusie

In 2020 is de voorjaarsstelling komen te vervallen. Ter indicatie zijn de tellingen van de twee voorgaande jaren opgegeven en die liggen aanmerkelijk lager dan het afschot in 2020. Hazen drukken zich bij gevaar en als ze niet uit hun leger worden verjaagd, dan zijn ze voor hun omgeving vrijwel onzichtbaar. Alleen hazen die actief door het veld bewegen zijn waar te nemen. Echter zijn de percelen in Flevoland zo lang (800 tot 1.800 meter), dat niet iedere haas is waar te nemen. Een telling is altijd een momentopname. Er is geen relatie tussen het aantal getelde en geschoten hazen.

Met een drijfjacht worden hazen door honden en mensen in beweging gebracht om afschot mogelijk te maken. Er zijn ca. 800 hazen geschoten, daarmee is het afschot in 2020 fors afgenomen. In de landelijke politiek gaan stemmen op de haas van de wildlijst te halen.

HOUTDUIF

HOUTDUIF

Status:	beschermde inheemse diersoort
Jachtseizoen:	15 oktober tot en met 31 december
Beheerperiode landelijke vrijstelling:	jaarrond

Wettelijk kader

De houtduif (*Columba palumbus*) staat op de wildlijst en mag in het jachtseizoen worden bemachtigd. De houtduif staat ook op de landelijke vrijstellingslijst.

Tellingen

De Jagersvereniging heeft een telprotocol opgesteld voor wild- en vrijgestelde diersoorten. De WBE heeft een coördinerende rol in de tellingen. Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling in 2020 niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie zijn in 2019 722 houtduiven geteld, in 2018 766.

De staat van instandhouding

De houtduif komt massaal in Nederland voor, in stedelijk gebied, weilanden en bossen. De staat van instandhouding van de houtduif is gunstig, maar niet van belang. Deze vogelsoort staat immers op de landelijke vrijstellingslijst.

Geschade belangen

Houtduiven foerageren voornamelijk op akkerlanden. Vooral granen, peulvruchten, graszaad, vollegroondsgroenten en bessen zijn favoriet. Voor het bestrijden van schade veroorzaakt door een vrijgestelde diersoort is het nemen van preventieve maatregelen niet verplicht.

Faunaschade

In het FRS zijn vijf meldingen van faunaschade gemeld, veroorzaakt door houtduiven. De schade is aangericht aan tarwe, erwten en bladrammenas. Faunaschade veroorzaakt door een diersoort dat op de wildlijst staat, wordt niet vergoed.

Beheer

Gedurende het jachtseizoen doet de jachthouder datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezige houtduiven te handhaven of te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezige wild te voorkomen. Hoe hij daar uitvoering aan geeft, is aan hem.

De houtduif mag ook jaarrond worden bejaagd om belangrijke schade te voorkomen of te beperken.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 430 bejaagacties 5.245 houtduiven geschoten, veruit de meesten op de landelijke vrijstellingsregeling. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 9,5.

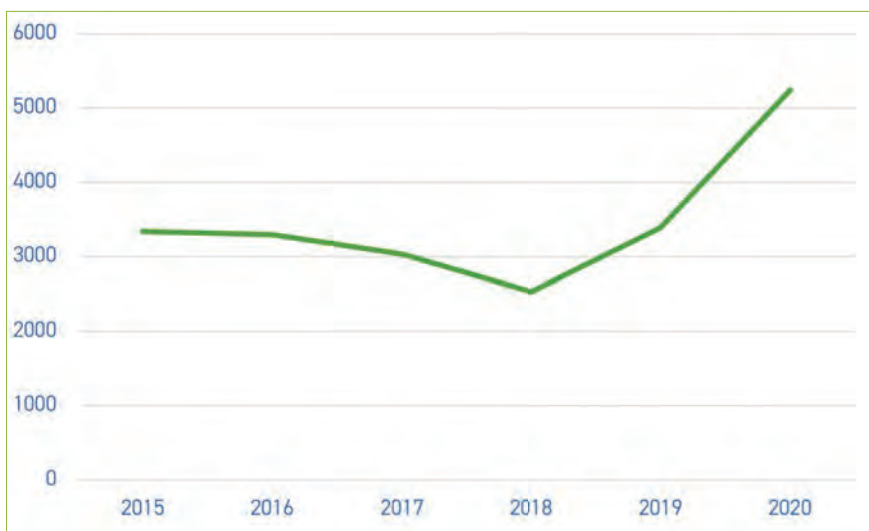
Tabel 24: Aantal geschoten houtduiven van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

	Vrijstelling	Jacht	Totaal
aantal	5135	110	5245

Tabel 25: Aantal geschoten houtduiven
per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	3333
2016	3291
2017	3031
2018	2529
2019	3389
2020	5245

Figuur 19: Afschot houtduiven 2015 t/m 2020

De afgelopen zes jaren zijn gemiddeld 3.470 houtduiven per jaar geschoten. Ten opzichte van dat gemiddelde is het afschot in 2020 fors toegenomen.

Conclusie

De houtduif is een veelvoorkomende vogel in Nederland en veroorzaakt in het gehele land schade. De telcijfers geven door het ontbreken van langjarige gegevens geen uitsluitsel over de aantallen in Flevoland. Het afschot heeft afgelopen jaar een vlucht genomen tot ca. 5.200 vogels.

KAUW

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: jaarrond

Wettelijk kader

De kauw (*Corvus monedula*) staat op de landelijke vrijstellingslijst.

Tellingen

Kauwen worden geteld met de voorjaarsstelling. De Jagersvereniging heeft daarvoor een telprotocol opgesteld, de WBE heeft een coördinerende rol in de uitvoering van de telling. In 2018 zijn 1.008 kauwen geteld en in 2019 851 vogels. In 2020 heeft de voorjaarsstelling door corona niet kunnen plaatsvinden.

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding is niet van belang, de kauw staat zoals de minister heeft bepaald op de landelijke vrijstellingslijst.

Geschade belangen

Kauwen kunnen schade veroorzaken in de landbouw. Dat doen ze in het gehele land. Ze pikken zaaibedden en kiemplantjes, afrijpend fruit en vollegrondsgroenten. Het nemen van preventieve maatregelen is niet verplicht.

Faunaschade

Het beleid t.a.v. de vrijgestelde soorten is dat agrariërs niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de faunaschade veroorzaakt door vrijgestelde diersoorten. Schades van deze soorten worden dan ook zelden gemeld. In het FRS zijn twee faunaschademeldingen gemeld. De schade is aangericht aan maïs.

Beheer

De kauw is van zonsopgang tot zonsondergang jaarrond bejaagbaar met middelen die in de Wnb staan benoemd.

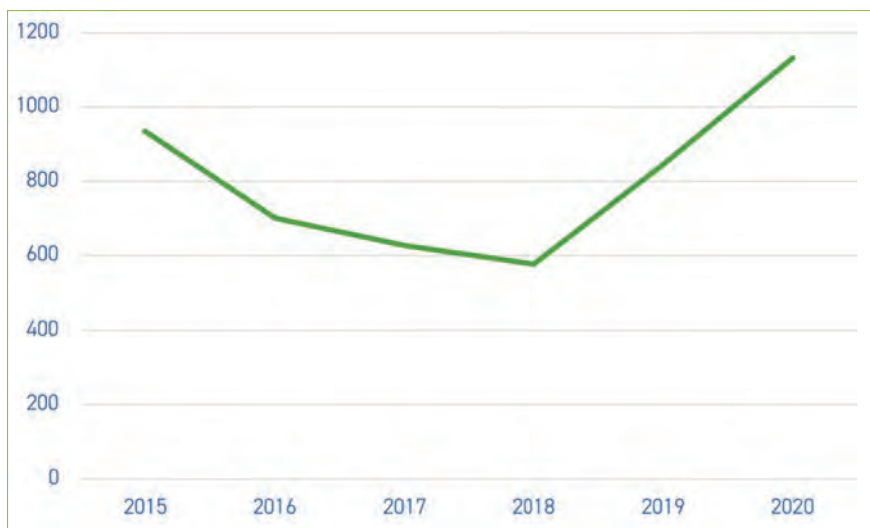
Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 211 bejaagacties 1.133 kauwen geschoten. De aantallen over de afgelopen 6 jaren zijn stabiel. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 3,72.

Tabel 26: Aantal geschoten kauwen per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	934
2016	701
2017	627
2018	576
2019	845
2020	1133

Figuur 20: Afschot kauwen 2015 t/m 2020

Conclusie

Kauwen mogen jaarrond worden geschoten om de schade die ze veroorzaken te beperken. De telgegevens geven door het ontbreken van langjarige gegevens geen uitsluitsel over de aantallen in Flevoland. Over de afgelopen zes jaar worden gemiddeld 800 kauwen per jaar geschoten. Het afschot in 2020 ligt aanmerkelijk hoger.

KONIJN

KONIJN

Status:	beschermde inheemse diersoort
Jachtseizoen:	15 augustus tot en met 31 januari
Beheerperiode landelijke vrijstelling:	jaarrond

Wettelijk kader

Het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) staat op de wildlijst en mag in het jachtseizoen worden bemachtigd. Daarnaast is het konijn ook opgenomen op de landelijke vrijstellingslijst en mag jaarrond worden bejaagd.

Tellingen

Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie: in 2019 zijn 56 konijnen geteld, in 2018 23. Een telling is een momentopname.

De staat van instandhouding

De minister heeft bepaald dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, en dat het derhalve verantwoord is om deze soort op te nemen op de wildlijst.

Geschade belangen

Konijnen leven het hele jaar door in hetzelfde gebied, verschillende leefgebieden kunnen elkaar overlappen. Ze foerageren voornamelijk op graslanden, maar eten ook granen en maïs, suikerbieten en natuurlijk wortelen. Schade aan (fruit-)bomen in kwekerijen kan oplopen, maar is goed te voorkomen met een deugdelijk konijnenwerend raster. Voor het bestrijden van schade veroorzaakt door een wildsoort of door een diersoort dat op de landelijke vrijstellingslijst staat, is het nemen van preventieve maatregelen niet verplicht.

Faunaschade

Het landelijk beleid t.a.v. wildsoorten en vrijgestelde diersoorten is dat de schade die deze diersoort veroorzaakt niet wordt vergoed. De grondgebruiker komt dus niet in aanmerking voor een tegemoetkoming in de faunaschade. Dit heeft als gevolg dat faunaschade veroorzaakt door konijnen niet wordt gemeld, maar alleen wordt getaxeerd in combinatie met schade veroorzaakt door andere schadesoorten. Er is geen faunaschademelding in het FRS gemeld, ook niet bij BIJ12.

Beheer

Gedurende het jachtseizoen doet de jachthouder datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezige konijnen te handhaven of te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezige wild te voorkomen. Het is aan hem te bepalen welke maatregelen hij treft.

Konijnen kunnen daarnaast jaarrond van zonsopgang tot zonsondergang worden bestreden om belangrijke schade te beperken/te voorkomen.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in zes bejaagacties 32 konijnen geschoten. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 1,23.

Tabel 27: Aantal geschoten konijnen van 1-1-2020 tot en met 31-12-2020

	Vrijstelling	Jacht	Totaal
aantal	21	11	32

Tabel 28: Aantal geschoten konijnen per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	165
2016	22
2017	18
2018	5
2019	96
2020	32

Figuur 21: Afschot konijnen 2015 t/m 2020

Conclusie

Konijnen komen vooral op zandgronden talrijk voor. In Flevoland zijn die schaars. Landbouwpercelen in Flevoland zijn groot, van 800 tot 1.800 meter lang. Bij een telling vanuit de auto is het door de grootte van de percelen niet mogelijk alle konijnen waar te nemen. Een telling is altijd een momentopname. Dat verklaart mogelijk dat er weinig konijnen worden geteld en geschoten. In de landelijke politiek gaan stemmen op het konijn van de wildlijst te verwijderen.

NIJLGANS

NIJLGANS

Status: Invasieve exoot
Beheerperiode: 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020

Wettelijk kader

Invasieve exoten vormen een grote bedreiging voor de Europese biodiversiteit doordat ze inheemse soorten kunnen verdringen of zelfs doen uitsterven. Sinds augustus 2017 staat de nijlgans op de Unielijst met invasieve exoten van EU-belang. Om verspreiding van deze exoten een halt toe te roepen is een EU-verordening¹¹ opgesteld, die de lidstaten verplicht om maatregelen te treffen.

De nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) is aangemerkt als een beheersbare soort die zich al in ons land heeft gevestigd en inmiddels zo wijdverspreid is dat volledige uitroeiing niet tot de mogelijkheden behoort.

Tellingen

Nijlganzen worden jaarlijks met de zomertelling ganzen op de derde zaterdag van juli in heel Flevoland geteld. Er wordt geteld volgens een landelijk telprotocol, de uitvoering ligt in handen van WBE Flevoland. Een telling is altijd een momentopname, de werkelijkheid kan anders zijn. In 2020 zijn veel meer nijlganzen geteld dan in de twee voorgaande jaren.

Tabel 29: Aantal getelde nijlganzen met de zomertelling

Kalenderjaar	Telling
2015	1107
2016	66
2107	227
2018	75
2019	385
2020	404

Figuur 22: Telling nijlganzen 2015 t/m 2020

¹¹ EU-verordening 1143-2014

De staat van instandhouding

De nijlgans is een exoot en daarvoor geldt geen instandhoudingsplicht.

Geschade belangen

De nijlgans vormt een bedreiging voor de biodiversiteit in Nederland. De nijlgans kruist met diverse andere eenden – en ganzensoorten. De nakomelingen zijn steriel. De nijlgans vertoont agressief gedrag naar inheemse soorten zoals de wilde eend en kunnen roofvogels van hun nest verdrijven. Zoals andere ganzensoorten kan de nijlgans vraatschade aan (blijvend) grasland veroorzaken. Het is niet verplicht preventieve maatregelen te treffen om faunaschade veroorzaakt door nijlganzen te voorkomen.

Faunaschade

In het FRS zijn 16 schademeldingen geplaatst. Een enkele keer is de schade alleen door de nijlgans veroorzaakt, maar vaker in combinatie met andere ganzensoorten. De schadegewassen zijn nieuw ingezaaid grasland, wintergraan, gerst, suikerbiet, bonen en witlof. De schade veroorzaakt door exoten komt niet in aanmerking voor een tegemoetkoming in de schade.

Beheer

Provincie Flevoland heeft net als andere provincies de taak de populaties nijlganzen zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. De Wnb maakt bestrijding van exoten mogelijk met een opdracht. Sinds 7 oktober 2019 beschikt de FBE over de provinciale opdracht 'Bestrijding Nijlgans' (kenmerk: 2482534).

De opdracht heeft een beperkt aantal voorschriften:

- Afschot van nijlganzen is mogelijk met het hagelgeweer of met een .22;
- Afschot is jaarrond toegestaan, ook op zon- en feestdagen;
- Van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang;
- Afschot dient binnen 24 uur in FRS te worden gemeld.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 128 bejaagacties 474 nijlganzen geschoten. Het afschot is toegenomen in vergelijking met de twee voorgaande jaren. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 1,54.

Tabel 30: Aantal geschoten nijlganzen per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	508
2016	117
2017	369
2018	242
2019	217
2020	474

Figuur 23: Afschot nijlganzen 2015 t/m 2020

Conclusie

De nijlgans is een invasieve exoot en moet worden beheerd om schade en verspreiding over de provincie zoveel mogelijk te voorkomen. Op de opdracht zijn twee keer zoveel nijlganzen geschoten dan vorig jaar. Het aantal getelde nijlganzen verschilt erg per jaar, waardoor er nauwelijks zicht is op de populatie in Flevoland.

REE

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: 1 april 2020 tot en met 31 maart 2021

Wettelijk kader

Het ree (*Capreolus capreolus*) is een inheemse diersoort en wettelijk beschermd. Afschot in Flevoland is alleen toegestaan op basis van een ontheffing.

Tellingen

De trendtelling kon in verband met de slechte terreingesteldheid veroorzaakt door het natte weer en door de genomen maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus niet doorgaan. Voor het beheer is uitgegaan van de tellingen van 2019*.

Tabel 31: Reeëntellingen vanaf 2003

Typering	Bok	Geit	Totaal
2003	1.050	1.330	2.380
2004	1.090	1.338	2.428
2005	1.007	1.282	2.289
2006	1.055	1.305	2.360
2007	1.058	1.305	2.363
2008	990	1.175	2.165
2009	955	1.128	2.083
2010	900	1.066	1.966
2011	860	1.000	1.860
2012	860	1.000	1.860
2013	722	812	1.534
2014	608	655	1.263
2015	855	1.045	1.900
2016	943	1.415	2.358
2017	1.281	1.920	3.201
2018	777	1.170	1.947
2019	690	891	1.581
2020	690	891	1.581*

Figuur 24: Tellingen ree 2003 t/m 2020

De staat van instandhouding

Reeën zijn algemeen voorkomend in Nederland en in zulke aantallen dat de staat van instandhouding gunstig is en naar verwachting ook blijft.

Geschade belangen

Schade aan wettelijke belangen veroorzaakt door reeën uit zich in schade aan bossen en aan de verkeersveiligheid. Voor het reeënbeheer zijn geen voorwaarden opgenomen die eisen dat direct voorafgaand aan afschot een preventief middel moet worden ingezet. Ter voorkoming van schade aan bossen noemt het FBP een aantal lange termijn maatregelen, waaronder uitrasteren, toepassen van werende middelen, etc. Complementair aan de maatregelen (wildrasters, waarschuwingssystemen en snelheidsbeperking) zoals die door wegbeheerders kunnen worden toegepast ter voorkoming van wildaanrijdingen, wordt het beperken van de omvang van de reeënpopulatie gezien als noodzakelijk om de verkeersveiligheid te borgen. Bij populatiebeheer is het uitgangspunt dat de populatie op een bepaald niveau wordt gehouden of wordt gebracht waarbij er een balans komt tussen de verschillende belangen in het gebied. Het uitgangspunt is tien reeën per 100 ha.

Faunaschade

In het FRS zijn drie meldingen van faunaschade genoteerd, veroorzaakt door reeën. De beschadigde gewassen zijn suikerbiet, pompoen en bloembollen. Bij12 heeft geen taxatie in navolging van een verzoekschrift tegemoetkoming in de schade uitgevoerd.

Valwild

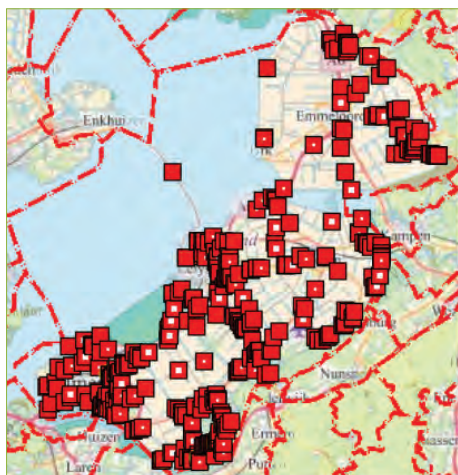
In het rapport 'Valwild 2020' SFF, die uitvoering geeft aan de opdracht valwild van de provincie Flevoland, hebben diverse organisaties advies gekregen hoe het valwild te verlagen:

- **Voorsterbos:** Er is gestart met het openzagen van bosranden langs de doorgaande wegen in het kader van een tweejarig monitoringsprogramma.
- **Kuinderbos:** Het terugdringen van de reeënstand.
- **A6:** preventief afschot van reeën die zich in bosschages langs snelwegen (A6) bevinden.
- **Larserweg:** De eigenaar van het Larserbos is geadviseerd het aantal reeën te reduceren en in evenwicht te brengen met de draagkracht van het gebied.

Wegbeheerders en grondeigenaren zijn in het algemeen geadviseerd na te denken over het plaatsen van meer waarschuwborden en het treffen van snelheidsbeperkende maatregelen of plaatsgebonden maatregelen.

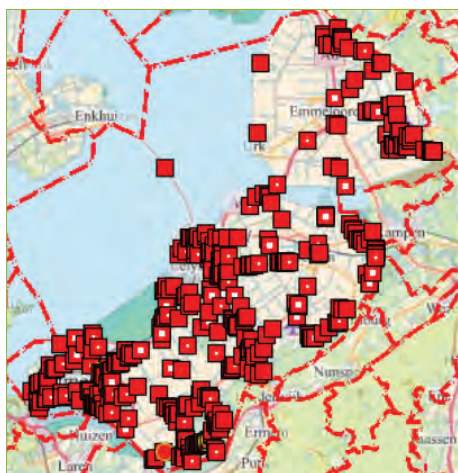

Gedurende het kalenderjaar 2020 zijn 416 reeën aangereden. De aanrijdingen vinden in alle polders plaats, met name bij de grote steden. Er zijn 13 reeën dood gevonden: één is preventief in het kader van verkeersveiligheid geschoten, één is gedood door landbouwwerkzaamheden, twee zijn doodgebeten door honden, één van ouderdom en van acht reeën is de doodsoorzaak onbekend.

Figuur 25: Locaties aangereden reeën in 2020

In het beheerseizoen 2020-2021 zijn 469 reeën in Flevoland aangereden en gedood, zie de onderstaande afbeelding. In dezelfde periode zijn 17 reeën dood gevonden: drie zijn in het kader van verkeersveiligheid preventief geschoten, een is gedood door landbouwwerkzaamheden, vier reeën zijn gedood door honden, een ree is door een vos gepreedeerd, een geit is door ouderdom doodgegaan en van zeven reeën is de doodsoorzaak onbekend.

Figuur 26: Locaties aangereden reeën van 1-4-2020 tot en met 31-3-2021

Bovenstaande valwild cijfers kunnen niet bij elkaar worden opgeteld, maar moeten apart van elkaar in de benoemde periodes worden gelezen.

Beheer

Op 26 juni 2019 heeft provincie Flevoland de FBE voorzien van een ontheffing voor het doden van reeën in de hele provincie (kenmerk 2436678). Jachthouders zijn voorzien van een machtiging van de ontheffing en hebben volgens het werkplan 2020-21¹² een toewijzing voor afschot gekregen. Aan een ontheffing zijn voorschriften verbonden. De belangrijkste zijn hieronder weergegeven:

- Afschot van reebokken is toegestaan van 1 april 2020 t/m 30 september 2020;

¹² Het werkplan ree 2020-2021 is op 8 juli 2020 bij de provincie ingediend. Hierin is tevens de toewijzing opgenomen.

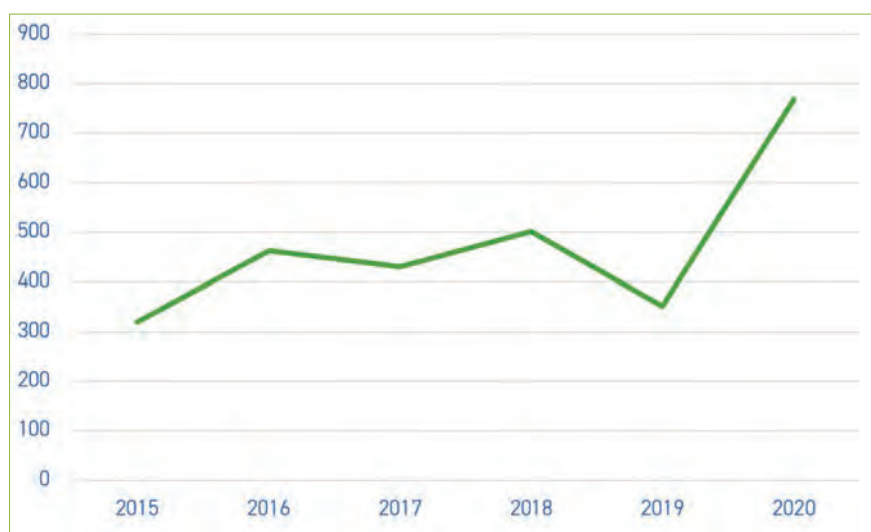
- Afschot van reegeiten is toegestaan van 1 t/m 30 april 2020 en van 1 november 2020 t/m 31 maart 2021;
- Afschot van smalreeën en kalveren (mannelijk en vrouwelijk) is toegestaan van 1 april 2020 t/m 31 mei 2020 en van 1 november 2020 t/m 31 maart 2021;
- Afschot is toegestaan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang;
- Met gebruik van een kogelgeweer;
- Voor vervoer buiten het jachtveld dient het geschoten damhert voorzien te zijn van een aan het jachtveld toegekend uniek wildmerk;
- Het afschot dient binnen 24 uur in FRS te worden geregistreerd.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn 768 reeën met het geweer gedood. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 1,36.

Tabel 32: Aantal geschoten reeën per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	320
2016	462
2017	430
2018	501
2019	351
2020	768

Figuur 27: Afschot reeën 2015 t/m 2020

Het beheer van reeën loopt van 1 april tot 1 april van het daaropvolgende jaar. Aangezien het werkplan voor een seizoen wordt opgesteld, is het vanzelfsprekend de afschotcijfers over diezelfde periode op te nemen. Gedurende deze periode zijn 816 reeën door afschot weggenomen.

Tabel 33: Bestandsvermindering reeën van 1-4-2020 tot 1-4-2021

MANNELIJKE DIEREN						VROUWELIJKE DIEREN						Totaal		
	bok-kalf	jaar-ling	bok				vrl. kalf	smal-ree	reegeit					
T	A	A	A	A subtot	R	T	A	A	A	A subtot	R	T	A	R
531	57	87	274	418	79%	806	179	111	108	398	49%	1337	816	61%

T = Toewijzing

A = Afschot

A subtot = subtotaal afschot mnl of vrl.

R = Realisatie

Conclusie

Het aantal aanrijdingen is in 2020 met 37 reeën toegenomen t.o.v. 2019. Aanrijdingen grijpen significant in op de populatie. Vanuit het oogpunt van dierenleed is dit onacceptabel. Gezien het verband tussen de populatiegrootte en het aantal aanrijdingen, moet er meer in de stand worden ingegrepen door afschot in de vrouwelijk lijn te plegen en daarmee invloed uit te oefenen op de aanwas. Het afschot is in 2020 weliswaar toegenomen, maar is niet voldoende. Ook zal er meer ingezet moeten worden in het voorkomen van aanrijdingen.

ROSSE STEKELSTAART

ROSSE STEKELSTAART

Status: Invasieve exoot
Beheerperiode: 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020

Wettelijk kader

In 2017 is de rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*) aangewezen als invasieve exoot en is geplaatst op de Unielijst met invasieve exoten van EU-belang. Deze soort brengt schade toe aan de biodiversiteit en ecosystemen.

Tellingen

De rosse stekelstaart heeft zich vanuit Engeland over Europa verspreidt. Op de randmeren (Veluwemeer, Drontermeer) verblijft een aantal van deze eendensoort. Op waarneming.nl zijn in 2020 22 rosse stekelstaarten gemeld, hier kunnen dubbeltellingen bij zitten. De grootste toom bestond uit 3 stuks. Deze soort wordt niet structureel geteld en is niet opgenomen in het telprotocol van de Jagersvereniging.

De staat van instandhouding

De rosse stekelstaart is een exoot en daarvoor geldt geen instandhoudingsplicht.

Geschade belangen

De rosse stekelstaart kan kruisen met de Spaanse Witkopeend, waardoor bij aanwezigheid van beide soorten in hetzelfde gebied, de Witkopeend zal verdwijnen, nakomelingen zijn steriel. De rosse stekelstaart is vooral een bedreiging voor de biodiversiteit.

Faunaschade

Schade aan fauna veroorzaakt door fauna is bijna niet te voorkomen, behalve door de diersoort geheel weg te nemen. Eigenaren van de rosse stekelstaart moeten er op toe zien dat de vogels niet uit kooien kunnen ontsnappen. De schade veroorzaakt door exoten komt niet in aanmerking voor een tegemoetkoming in de schade. Er is geen faunaschademelding in het FRS gemeld.

Beheer

Provincie Flevoland heeft net als andere provincies de taak rosse stekelstaarten uit te roeien. De Wnb maakt bestrijding van exoten mogelijk met een opdracht. Sinds 18 september 2019 beschikt de FBE over de provinciale opdracht 'Bestrijding van de rosse stekelstaart in Flevoland' (kenmerk: 2466931).

De opdracht heeft een beperkt aantal voorschriften:

- Afschot vanuit een langzaam varend voertuig is toegestaan;
- Het gebruik van het hagelgeweer, kogelgeweer en de geluiddemper is toegestaan;
- Lokmiddelen zijn toegestaan;
- Afschot is jaarrond toegestaan, een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang, ook op zon- en feestdagen
- Afschot dient binnen 24 uur in FRS te worden gemeld.

Genomen maatregelen

In 2020 is geen enkele rosse stekelstaart geschoten. Ook niet in 2019.

Conclusie

De rosse stekelstaart is een invasieve exoot die een bedreiging vormt voor de biodiversiteit. Ook al leven er enkelen op de randmeren, ze moeten volgens de EU-richtlijnen uit de natuur worden weggenomen. Deze soort verblijft graag op het water tussen andere eendensoorten waardoor het moeilijk is ze te bemachtigen.

VOS

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: jaarrond

Wettelijk kader

De vos (*Vulpes vulpes*) staat op de landelijke vrijstellingslijst.

Tellingen

Er zijn geen telgegevens van de vos beschikbaar.

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding is niet van belang, de minister heeft de vos op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst.

Geschade belangen

De vos is een predator en jaagt op kleine zoogdieren zoals muizen en konijnen en op weidevogels. Ook sommige gehouden vogels zijn niet veilig, zoals Freilandkippen en/of hobbykippen. Het nemen van preventieve maatregelen is niet verplicht. Hobby kippenhouders krijgen het advies hun kippenren geheel met gaas af te sluiten.

Faunaschade

Een particulier heeft een melding van schade in het FRS geplaatst. Er is een kip doodgebeten. Het beleid t.a.v. de vrijgestelde soorten is dat agrariërs en houders van hobbykippen niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de faunaschade. Schades van deze soort worden dan ook zelden gemeld.

In 2020 zijn 127 vossen doodgereden, overeenkomstig met het voorgaande jaar. De meesten in de gemeenten Almere en Zeewolde, zie de valwildrapportage 2020 van SFF.

Beheer

De vos is van zonsopgang tot zonsondergang jaarrond bejaagbaar met middelen die in de Wnb staan benoemd.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 229 bejaagacties 343 vossen geschoten. De aantallen over de afgelopen zes jaren nemen licht toe. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 0,74.

Tabel 34: Aantal geschoten vossen per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	280
2016	226
2017	164
2018	215
2019	263
2020	343

Figuur 28: Afschot vossen 2015 t/m 2020

Conclusie

Hoeveel vossen er in Flevoland leven is niet bekend. Het aantal aanrijdingen geeft een indicatie. In 2020 zijn 132 vossen door het verkeer gedood en zijn er drie dood gevonden. In 2019 was dat respectievelijk 136 aanrijdingen en nul dood gevonden. De afgelopen zes jaar zijn gemiddeld 249 vossen per jaar geschoten. Het afschot van 2020 is hoger dan dat gemiddelde.

WILDE EEND

WILDE EEND

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: 15 augustus tot en met 31 januari

Wettelijk kader

De wilde eend (*Anas platyrhynchos*) staat op de wildlijst en mag in het jachtseizoen worden bemachtigd.

Tellingen

Ook de wilde eend wordt jaarlijks geteld volgens het telprotocol van de Jagersvereniging. Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie zijn in 2019 zijn 2.089 wilde eenden geteld, in 2018 2.595.

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de wilde eend is gunstig, maar niet van belang, het is immers aangewezen als wildsoort.

Geschade belangen

Wilde eenden komen talrijk voor in heel Nederland. Deze vogelsoort is een herbivoor en foerageert op groene plantendelen en op zaden. Vanwege de vruchtbare landbouwgebieden in Flevoland is er in een continu aanbod aan voedsel. De wilde eend kan schade aanrichten aan grasland, graszaad, peulvruchten, vollegrondsgroenten en granen. Voor het bestrijden van schade veroorzaakt door een wildsoort is het nemen van preventieve maatregelen niet verplicht.

Faunaschade

Faunaschade veroorzaakt door een diersoort dat op de wildlijst staat, wordt niet vergoed. Er is geen schademelding in het FRS gemeld.

Beheer

Gedurende het jachtseizoen doet de jachthouder datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke wildstand van de in zijn jachtveld aanwezige wilde eenden te handhaven of te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezige wild te voorkomen. Anders dan andere wildsoorten is afschot toegestaan van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in jachtacties 414 1.547 wilde eenden geschoten. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 2,35.

Tabel 35: Aantal geschoten wilde eenden per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	1966
2016	1803
2017	1751
2018	1704
2019	1890
2020	1547

Figuur 29: Afschot wilde eenden 2015 t/m 2020

Conclusie

Er zijn meer telgegevens nodig om een conclusie te kunnen trekken over de stand van de wilde eenden in Flevoland. Het afschot is stabiel met een gemiddelde van 1.777 wilde eenden over de afgelopen zes jaren. Het afschot van dit jaar valt onder dat gemiddelde.

ZWARTE KRAAI

ZWARTE KRAAI

Status: beschermde inheemse diersoort
Beheerperiode: jaarrond

Wettelijk kader

De zwarte kraai (*Corvus corone*) staat op de landelijke vrijstellingslijst.

Tellingen

Door de uitbraak van corona heeft de voorjaarsstelling in 2020 niet kunnen plaatsvinden. Ter indicatie zijn in 2019 655 zwarte kraaien geteld en in 2018 558 stuks.

De staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de zwarte kraai is niet van belang, deze vogel is door de minister op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst.

Geschade belangen

Kraaien kunnen op allerlei manieren schade veroorzaken in de landbouw. Het gaat daarbij om pik- en krabschade aan zaaibedden en kiemplantjes. Vraatschade aan afrijpend fruit, akkerbouwgewassen en vollegrondsgroenten. Kraaien vreten ook van kuilvoer en pikken gaten in de afsluitende folie waardoor broei ontstaat en het kuilvoer bederft. Het nemen van preventieve maatregelen om schade te voorkomen is vanzelfsprekend toegestaan, maar niet verplicht.

Faunaschade

In het FRS zijn drie bedrijfsmatige meldingen van schade geplaatst. Zwarte kraaien hebben samen met roeken en kauwen schade aan maïs/snijmaïs veroorzaakt. Het landelijk beleid t.a.v. vrijgestelde diersoorten is dat de schade die dit diersoort veroorzaakt niet wordt vergoed. De grondgebruiker komt dus niet in aanmerking voor een tegemoetkoming in de faunaschade.

Beheer

De landelijke vrijstelling maakt het voor jachtaktehouders en ten behoeve van grondgebruikers mogelijk om van zonsopgang tot zonsondergang kraaien met het geweer te bestrijden.

Genomen maatregelen

In 2020 zijn in 336 bejaagacties 834 zwarte kraaien geschoten. Het afschot per 100 hectares netto oppervlakte jachtvelden is 1,54.

Tabel 36: Aantal geschoten zwarte kraaien per kalenderjaar

Kalenderjaar	Afschot
2015	600
2016	461
2017	343
2018	344
2019	669
2020	834

Figuur 30: Afschot zwarte kraaien 2015 t/m 2020

Conclusie

Het aantal getelde en geschoten zwarte kraaien ligt dicht bij elkaar. Dat betekent niet dat het slecht gesteld is met de populatie, dat allerm minst. De percelen in Flevoland zijn van 800 tot 1.800 meter lang, waardoor vanaf de weg niet alle kraaien waarneembaar zijn en dus niet kunnen worden geteld. Tellingen blijven momentopnames, alleen de trend zegt iets over groei, stabiliteit of afname van een populatie. Kortom er kan geen relatie gelegd worden tussen de getelde en geschoten aantallen zwarte kraaien.

Sinds 2017 is de WBE begonnen met het invoeren van de gegevens in een digitaal faunaregistratiesysteem. De registratie van het afschot is de afgelopen drie jaren toegenomen.

